1 000 000 ТОННА ТАЙЁР!

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 217 (17.797). • 19 сентябрь 1980 йил, жума • Баҳоси 2 тийин.

ЮБИЛЕЙ ТАНТАНАЛАРИДА ҚАТНАШМОҚ УЧУН

Ўрта Осиёнинг буюк олими ва мутафаккири Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига бағишланиб Тошкентда ўтказиладиган юбилей тантаналарида Москва, қардош, иттифоқдош республикаларнинг делегациялари иштирок этишади. Делегациялар составида мамлакатнинг таниқли олимлари, партия органларининг, жамоат ташкилотларининг намояндалари бор.

СССР Фанлар академиясининг вице-президенти, академик П. Н. Федосеев, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. Б. Бобосодиқова, Тожикистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ю. Юсуфбеков, СССР Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг директори академик Е. М. Примаков, иттифоқдош республикалар Фанлар академияларининг президентлари ва вице-президентлари, бир қанча иттифоқдош республикалар Компартиялари Марказий Комитетларининг масъул ходимлари тантаналарда қатнашмоқ учун 18 сентябрь куни республика пойтахтига келдилар. Меҳмонлар орасида АХДП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Афғонистон маориф министри Анасита Ратебзод бор.

Аэропортда меҳмонларни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзолари И. Г. Анисимкин, Н. Ж. Худойбердиев, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари В. П. Есин ва А. Р. Хўжаев кутиб олдилар.

(ЎзТАГ).

МУҲИМ БОСҚИЧ

Партия ташкилотлари ҳаётида ғоят муҳим ва юксак масъулиятли босқич — ҳисобот ва сайлов йиғилишлари давом этмоқда. Бу йиғилишлар партия группалари ва цех партия ташкилотларида поёнига етиб, эндиликда бошланғич партия ташкилотларида ўта бошлади.

КПСС XXVI съездини чақириш тўғрисидаги докладда ва Қозоғистон ССР ҳамда Қозоғистон Компартиясининг 60 йиллигига бағишланган тантанали мажлисдаги нутқида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев съездолди ҳисобот-сайлов кампаниясини ўтказишнинг жанговар программасини баён қилиб берди. Бу йиғилишларнинг асосий вазифаси партия ташкилотларининг КПСС XXV съезди қарорларини бажариш соҳасидаги фаолиятини яна бир марта ҳар томонлама ва чуқур таҳлил қилиб чиқишдан, якунловчи йил ва умуман, ўнинчи беш йиллик планини муваффақиятли бажаришга, 1981 йили бир маромда ишни давом эттиришни таъминлайдиган замин яратишга, партиянинг навбатдаги съездини муносиб кутиб олишга меҳнаткашларнинг бутун куч-ғайратини янада тўлароқ сафарбар этишдан иборатдир. Айни вақтда ҳар бир меҳнат коллективи, ҳар бир партия ташкилоти учун алоҳида аҳамиятга молик, ўзига хос проблемаларни аниқлаб олиб, қунт билан муҳокама қилиб чиқиш зарур.

Фабрика ва заводлар, қурилиш ва транспорт корхоналари, колхоз ва совхозларнинг коммунистлари йиғилишларда ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ва иш сифатини янада ошириш вазифаларини диққат марказида тутмоқдалар. Бу вазифалар шунчаки таъкидлаб ўтилмаслиги лозим. Зеро, улар бир-бирига боғлиқ проблемалар комплексига тааллуқлидир. Хўжалик механизми фаолиятининг савияси, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш бўйича тадбирлар, илғор тажрибанинг жорий этилиши, мусобақа, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатининг кўлами ва самарадорлиги, янги резерв ва имкониятлар, меҳнат интизомини мустаҳкамлаш, масъулиятни кучайтириш, кадрлар қўнимсизлигини камайтириш, меҳнат ва маиший шароитларни яхшилаш сингари масалалар ҳисобот докладларида, коммунистларнинг нутқларида, қабул қилинаётган қарорларда ўзининг объектив, чуқур мазмунли ифодасини топмоғи керак.

Республика партия ташкилотлари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди арафасида бу масалалар билан тобора конкрет шуғулланмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг 1980 йил июнь Пленуми қарорлари муносабати билан вужудга келган ялпи меҳнат кўтаринкилиги, меҳнаткашларнинг муттасил ўсиб бораётган ялпи ташаббускорлиги бу борада муҳим омил бўлаётир. Республикада съездолди мусобақаси кенг авж олиб кетди. «Партия XXVI съездини муносиб кутиб оламиз», «Ўнинчи беш йилликни зарбдор меҳнат билан якунлаймиз», «Партия XXVI съездига — 26 зарбдор ҳафталик» шиорлари остида давом этаётган социалистик мусобақа ишлаб чиқариш самарадорлигини жадал суръатлар билан ўстириш ва барча участкаларда юксак иш сифатига эришишга хизмат қилаётир.

Ўз ватанпарварлик бурчларига содиқ пахтакорларимиз «оқ олтин»дан рекорд ҳосил йиғиб олиш учун курашни кун сайин авж олдираётирлар. 5 миллион 850 минг тонналик Ўзбекистон пахтаси учун курашнинг олдинги сафида Бухоро, Қашқадарё ва Сурхондарё областларининг пахтакорлари бормоқдалар. Бугун, яхши об-ҳаво шароитидан тўла фойдаланиб суръатни оширмоқ, дефолиацияни тезроқ тугаллаб, терим агрегатларининг ишини ипатоволиклар методи асосида юксак унум билан ташкил этмоқ, колхоз ва совхозларнинг барча меҳнат ресурсларидан терим суръатини ошириш учун фойдаланмоқ ғоят муҳим. Ҳар куни 200-220 минг тоннадан пахта териб давлатга топшириш бугунги куннинг вазифасидир.

Умумий муваффақиятларимиз соясида айрим саноат, транспорт, алоқа корхоналари, қурилиш ташкилотлари, колхоз ва совхозларнинг меҳнат коллективлари орқада қолаётганликлари яққол кўзга ташланади. Улар план-топшириқларини, съездолди мажбуриятларини бажара олмаяптилар. Бу коллективларнинг партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларида қолоқликни бартараф этиш, беш йилликнинг қолган ойларида ўнинчи беш йиллик контрол рақамлари даражасидаги кўрсаткичга чиқиб олишни таъминлайдиган тадбирларни ишлаб чиқиши ғоятда зарур.

Маълумки, бошланғич партия ташкилотлари ғоявий-тарбиявий ишнинг марказлари ҳисобланади. Шу боисдан меҳнат коллективларида сиёсий, меҳнат ва маънавий тарбияни йўлга қўйиш савияси синчиклаб муҳокама қилиниши табиий. Коммунистик онглилик, одамларнинг меҳнат активлиги, чуқур эътиқоди, буржуа идеологияси ва ахлоқига муросасизлик бу борадаги ишларни баҳолашнинг бош мезонидир. Меҳнаткашларни, айниқса, ёшларни совет ватанпарварлиги ва социалистик интернационализм, юксак сиёсий хушёрлик руҳида тарбиялаш, ичкиликбозлик, безорилик, сансалорлик сингари жамиятимиз хусусиятига зид иллатлар билан муросасиз кураш олиб боришни кучайтиришга асосий эътиборни қаратмоқ даркор.

Ҳар бир йиғилишда партиявий-ташкилий, ташкилотчилик ва сиёсий ишлар коммунистик қурилишнинг мураккаб, кенг кўламли вазифаларига мувофиқлиги масалалари чуқур қараб чиқилади, албатта. Раҳбарликнинг усул ва услублари, кадрлар билан ишлаш, ижрони назорат қилиш ва текшириш, партия ички демократиясини ривожлантириш, партия сафларини ўстириш, партия ташкилоти структурасини такомиллаштириш сингари асосий масалалар юзасидан келгусида амалга ошириладиган вазифалар аниқ-равшан белгилаб олинмоғи керак.

Партия группалари, цех ва бошланғич партия ташкилотларида ўтаётган ҳисобот-сайлов йиғилишлари шуни кўрсатмоқдаки, уларга жойларда пухта тайёргарлик кўрилмоқда. Коммунистлар бу йиғилишларда партия сиёсати, маҳаллий партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг фаолиятига тааллуқли масалалар бўйича кенг ва атрофлича муҳокама юритмоқдалар, ишни тобора яхшилаб боришга қаратилган фойдали таклифлар ва танқидий мулоҳазалар билдирмоқдалар. Ҳисобот-сайлов йиғилишларида ўртоқларча талабчанлик вазиятини вужудга келтириш худди шунинг учун ҳам муҳимдир. Бусиз танқид ва ўз-ўзини танқид асосида ошкора, холис, принципиал фикр юритиш учун шароит яратиб бўлмайди. Нотиқлар билдираётган барча истаклар ва таклифларни дарҳол қараб чиқиш айниқса муҳим.

Кўпгина коллективлар ҳисобот-сайлов йиғилишларида юксак меҳнат кўрсаткичларига эришган ҳолда келмоқдалар. Binобарин, ўнинчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли ҳал этишга ёрдам берган барча тажрибани мукаммал ўрганиш ва кенг жорий этиш лозим. Бу тажрибалар жамиятнинг бебаҳо бойлигидир. Айни вақтда йиғилишлар шунчаки юзаки ўтишига, уларни ўз-ўзини мақташ ва асосланмаган марралар белгилашга айлантириб юборилишига йўл қўйиб бўлмайди. Бу ишимиз учун фақат зиён келтиради.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида партия ташкилотларининг раҳбар органлари шакллантирилади. КПСС XXVI съезди қарорларини, ўн биринчи беш йиллик топшириқларини муваффақиятли амалга ошириш вазифалари сайлаб қўйилган ана шу актив зиммасига тушади. Бинобарин, комитетлар ва бюроларнинг аъзолигига, секретарликка энг қобилиятли ташкилотчилар, энг нуфузли, обрў-эътиборли, етук ва ташаббускор коммунистлар кўрсатилиши зарур.

Совет Ўзбекистонида съездолди зарбдор вахтаси давом этаётир. Айни пайтда партия ташкилотлари ишининг масъулиятли ва талабчан кўриги ҳам ўтмоқда. Ҳеч шубҳасиз, бу галги ҳисобот-сайлов кампанияси ҳам катта ва фойдали мактаб бўлади, партия ташкилотларини янги тажриба билан қуроллантиради, КПСС XXVI съездини муносиб кутиб олиш ўн биринчи беш йиллик вазифаларини муваффақиятли бажаришга хизмат қилади.

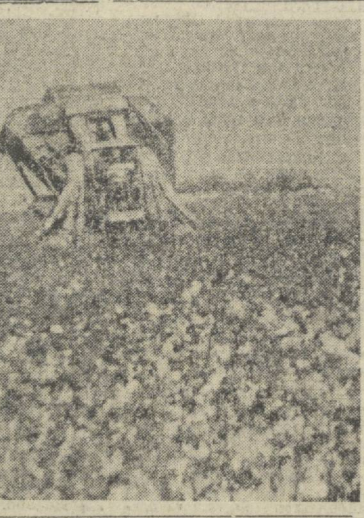

ЖИЗЗАХ ОБЛАСТИ. Октябрь районидаги Файзулла Хўжаев номли совхозда илғор механизаторлар кўп. Мавсумда ўз агрегати билан 200 тонна пахта териш мажбуриятини олган механик-ҳайдовчи Ботир Эркабоев ана шулардан бири. Дала гвардиячиси ваъдага вафо қилиш учун терим суръатини тобора ошириб, кунига 10—11 тоннадан пахта тераётир. Суратларда: Б. Эркабоев ва машина терими.

А. Тўраев фотолари.

РЕСПУБЛИКА МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

МАШИНА ТЕРИМИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК

Республика хирмонига тўкилган пахта кеча 1 миллион тоннага етди, ўтган куни эса 105,2 минг тонна «оқ олтин» тайёрланди.

Мавсум бошидан буён 45,9 минг тонна, шу жумладан ўтган куни 4,2 минг тонна ингичка толали пахта териб олинди.

Механизаторлар терим суръатини тобора жадаллаштиришмоқда. Пахтазорларда ишлаётган терим агрегатларининг сони кун сайин кўпайиб боряпти. Тошкент областининг «зангори кема» капитанлари бир кунда йиллик планга нисбатан 2,75 процент ёки 10,2 минг тонна пахта тердилар.

● ПЕШҚАДАМ КАПИТАНЛАР

СУРХОНДАРЁЛИК МЕХАНИЗАТОРЛАР МУСОБАҚАСИ ТОБОРА ҚИЗҒИН ТУС ОЛЯПТИ. Бу меҳнат беллашувида Ленин йўли районидаги Будённий номли совхоз механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Совети депутати, СССР Давлат мукофоти лауреати Холмўмин Сафаров пешқадамлик қиляпти. У «Ўзбекистон» маркали агрегат билан бир кунда 23 тонна, мавсум бошидан буён эса 230 тонна пахта терди.

Механизатор хотин-қизлар мусобақасида Шеробод районидаги «Октябрь 60 йиллиги» совхозининг механик-ҳайдовчиси Норой Ҳайдарова карвонбошилик қилмоқда. У машина бункеридан бир кунда 18 тонна, мавсум бошидан буён эса 155 тонна «оқ олтин» бўшатди.

● УЮШҚОҚЛИК САМАРАСИ

ВАЪДАГА ВАФО ҚИЛАЁТГАН РОМИТАН РАЙОНИ МЕҲНАТКАШЛАРИ ЙИЛЛИК ПЛАННИ БАЖАРИШ ЙЎЛИДА МАРРАГА ЯҚИНЛАШИБ ҚОЛДИЛАР. Улар қабул пунктларига 30.676 тонна «оқ олтин» жўнатдилар. Бу — йиллик планнинг 72 процентига тенгдир. 17 сентябрь куни районда йиллик планга нисбатан 7,8 процент пахта тайёрланди.

● ПЕШКУЛИКЛАР МУВАФФАҚИЯТИ

ПЕШКУ РАЙОНИ ПАХТАКОРЛАРИ АЖОЙИБ МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИНИ ҚЎЛГА КИРИТДИЛАР. Улар беш йиллик планни шараф билан бажаришди. Давлатга қарийб 182 минг тонна «оқ олтин» армуғон этилди.

Беш йилликнинг ўтган даври мобайнида пешкуликлар пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 26,8 центнердан 45,2 центнергача етказдилар. Лекин бу ҳали марра эмас. Улар ўн биринчи беш йиллик ҳисобидан Ватанга яна 37.400 тонна «оқ олтин» топширишни кўзлашяпти.

● БИР КУНДА 25 ПРОЦЕНТ

КАТТАҚЎРҒОН РАЙОНИДАГИ ТЕЛЬМАН НОМЛИ КОЛХОЗНИНГ МАРДИ ЭШОНҚУЛОВ БОШЛИҚ БРИГАДАСИ АЪЗОЛАРИ ЗАРБДОРЛАРЧА МЕҲНАТ ҚИЛМОҚДАЛАР. 17 сентябрь куни бригада азаматлари йиллик планнинг 25 процентни миқдорида пахта тайёрлаб, 1980 йил топшириғини 108 процент адо этдилар. 55 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан ҳозирнинг ўзидаёқ 22 центнердан хом ашё териб олинди.

Бригада коллективи 60 центнерлик маррани эгаллаш учун кураш олиб боряпти.

● ЮКСАКЛИККА ИНТИЛИБ

ЙИҒИМ-ТЕРИМ МАВСУМИДА ҚҚАССР ЭЛЛИКҚАЛЪА РАЙОНИДАГИ 26 ТА ТЕРИМ-ТРАНСПОРТ ОТРЯДИДА МУВАҚҚАТ ПАРТИЯ ГРУППАЛАРИ ТУЗИЛГАН. Социалистик мусобақада «Москва» совхозининг механик-ҳайдовчиси, СССР Олий Совети депутати Жамила Бекжонова партия группаси ташкилотчиси бўлган отряд механизаторлари пешқадамлик қилмоқдалар. Группа партия ташкилотчисининг ўзи мавсумнинг биринчи кунлариданоқ шахсий ибрат кўрсатмоқда. Айни кунларда Жамила бир сменада 8 тоннадан пахта теришга эришяпти. У мавсум охиригача агрегат бункеридан камида 400 тонна пахта бўшатишга қарор қилган.

● ИПАТОВОЛИКЛАР УСУЛИ ҚЎЛ КЕЛДИ

КИТОБ РАЙОНИДАГИ 6-СОВХОЗНИНГ САЛОМАТ ПАРДАЕВА БОШЛИҚ КОМСОМОЛ-ЁШЛАР БРИГАДАСИГА ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ МУВАФФАҚИЯТЛИ БАЖАРИШ УЧУН АТИГИ БИР КУН КИФОЯ ҚИЛДИ. Бу ғалаба 17 та пахта териш машинасидан самарали фойдаланилганлиги туфайли қўлга киритилди. Иш ипатоволиклар методида олиб борилди.

5 850 000 «ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

Республика областларида пахта тайёрлашнинг бориши тўғрисида шу йил 18 сентябрга бўлган

МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — областлар; иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта; учинчи устун — мавсум бошидан буён (тайёрлашнинг умумий ҳажмига нисбатан процент ҳисобида); тўртинчи устун — бир кунда машинада терилган пахта; бешинчи устун — мавсум бошидан буён (мажбуриятга нисбатан процент ҳисобида).

Бухоро	2,81	33,31	1,11	4,50
Сурхондарё	2,33	25,36	1,93	11,12
Қашқадарё	2,60	25,28	1,80	9,86
Фарғона	1,76	21,46	0,40	1,14
Самарқанд	1,46	13,41	0,25	0,57
Андижон	1,67	13,31	0,07	0,16
Тошкент	3,02	13,21	2,75	7,26
Хоразм	1,58	12,25	0,33	0,75
Наманган	1,30	9,24	0,03	0,12
ҚҚАССР	1,15	7,28	0,36	0,66
Жиззах	0,96	4,11	0,63	1,36
Сирдарё	0,81	3,65	0,38	0,97
Республика бўйича:	1,81	15,99	0,89	3,42
Шу жумладан ингичка толали пахта				
Бухоро	2,09	18,69	—	—
Сурхондарё	1,25	14,30	—	—
Қашқадарё	0,90	10,15	—	0,09
Наманган	0,38	1,34	—	—
Республика бўйича:	1,19	13,12	—	0,03

ҚАШҚАДАРЁ ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ ЗАФАРИ

Қашқадарё области ғаллакорлари партия XXV съезди тарихий қарорларини амалга ошира бориб, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Олмаота шаҳридаги тантанали мажлисда сўзлаган нутқидаги кўрсатмаларига амал қилиб, социалистик мусобақани кенг авж олдириб, барча турдаги донли экинлар ўрим-йиғимини уюшқоқлик билан ўтказдилар ва давлатга ғалла сотиш юзасидан белгиланган топшириқни муддатидан илгари бажардилар. Ватан омборларига 154 минг тонна ёки йиллик планга нисбатан 184 процент миқдорида юқори сифатли дон етказиб берилди. Беш йиллик бошидан буён давлатга 775,7 минг тонна дон топширилди. Бу ғалла тайёрлаш беш йиллик планида белгиланганидан 370,9 минг тонна кўпдир. Бу йил область хўжаликлари биринчи ва иккинчи авлод маккажўхори уруғлигини тайёрлаш планларини ҳам муваффақиятли равишда бажардилар.

Областдаги барча ғаллакор районлар ва хўжаликлар, айниқса давлатга 41 минг тонна ғалла топширган Чироқчи, 20 минг тонна ғалла топширган Қамаши, 15 минг тонна ғалла топширган Деҳқонобод, 8—10 минг тоннадан ғалла етказиб берган Ғузор, Косон, Шаҳрисабз, Яккабоғ районларининг деҳқонлари ана шу меҳнат ғалабасига катта ҳисса қўшдилар.

Нишон, Чироқчи ва Шаҳрисабз районларининг деҳқонлари маккажўхори дони етиштиришни кўпайтиришга муҳим аҳамият бериб ихтисослаштирилган хўжалик ҳисобидаги маккажўхорикорлик участкаларини ташкил қилдилар. Бу участкалар шу йилнинг ўзида 5—6 минг тоннадан «қаҳрабо дон» етиштирдилар.

Қишлоқ хўжалик ходимларининг фидокорона меҳнати ва деҳқончилик маданияти яхшиланганлиги натижасида область маккажўхорикорлари 1980 йилда ҳар гектар ердан 77 центнердан маккажўхори дони йиғиштириб олдилар. Мўл ҳосил усталари — Қамаши районидаги «Гулистон» совхозидан Зулфия Пардаева, Шаҳрисабз районидаги «Социализм» колхозидан Каромат Қудратова, Чироқчи районидаги Ҳамид Олимжон номли совхоздан Маҳмуд Эргашев, Косон районидаги Энгельс номли совхоздан Тошпўлат Овулов, Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозидан Мавзуд Назиров, Қарши районидаги «Москва» совхозидан Кичик Омонов ва кўпгина бошқа миришкорлар эса ҳар гектар ердан 100—115 центнердан маккажўхори дони олдилар.

Илғор комбайнчилар — Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхоздан Жуман Нафасов ва «Восход» совхозидан Орол Холмуродов, Қамаши районидаги К. Маркс номли колхоздан Саодат Сафаров ва Тожинор Холмуродов, «Партия XX съезди» совхозидан Норқўзи Кўчинов, Ғузор районидаги «Ғузор» совхозидан Тўра Равшанов ва «Пачкамар» совхозидан Жўра Қувватов ва бошқалар мавсум давомида 550—600 гектар майдондаги буғдой ва арпани ўриб олдилар.

Дон етиштириш ва тайёрлашни кўпайтиришда ана шу муваффақиятларга совхоз ишчилари ва колхозчилар, қишлоқ хўжалиги мутахассислари, тайёрлаш ва транспорт ташкилотлари ходимларининг фидокорона меҳнати туфайли эришилди. Партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, совет ва қишлоқ хўжалик органлари катта ташкилотчилик ва сиёсий ишларни олиб бордилар.

Шу кунларда область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари беш йилликни муваффақиятли якунлаш йўлида астойдил меҳнат қилмоқдалар. Давлатга картошка, сабзавот, полиз маҳсулотлари, ҳўл мева, узум, гўшт, сут, тухум, қоракўл тери ва пилла сотиш юзасидан беш йиллик топшириқлар ҳозирдаёқ бажарилди.

Картошка, полиз маҳсулотлари, ҳўл мева, қоракўл тери ва пилла тайёрлаш юзасидан беш йилликнинг якунловчи йили йиллик планлари бажарилди. Бошқа хил қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаш тез суръатлар билан олиб борилмоқда.

Область пахта далаларида мўл ҳосил етиштирилди. У уюшқоқлик билан йиғиб-териб олинмоқда ва тайёрланмоқда. Қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ўзларининг бутун куч-ғайратларини КПСС XXVI съездини ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун давлатга деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг барча турларини сотиш юзасидан беш йилликнинг якунловчи йили мажбуриятларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этмоқдалар.

ИНСОНПАРВАР ОЛИМ ХОТИРАСИ

Москвада Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига бағишланган тантанали мажлис

Инсониятнинг тафаккур хазинасига бебаҳо ҳисса қўшган кишилар орасида ўрта аср Шарқининг буюк алломаси Абу Али ибн Сино муносиб ўрин эгаллаб туради. ЮНЕСКО Бош конференциясининг қарорига биноан гениал мутафаккир туғилган куннинг минг йиллиги бу йил бутун дунёда нишонланади. Совет кишилари учун инсонпарвар мутафаккир, ақл-идрок ва тараққиёт учун курашчи тўғрисидаги хотира инсониятнинг маънавий ва социал тараққиёти билан, табиатни илмий билиш ва ундан оқилона фойдаланиш билан боғлиқдир.

17 сентябрь куни Москвадаги Союзлар уйининг колонна залида пойтахт жамоатчилиги вакилларининг буюк мутафаккирнинг минг йиллик юбилейига бағишланган тантанали мажлиси бўлиб ўтди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Фан ва техника давлат комитетининг раиси академик Г. И. Марчук, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари С. П. Трапезников, Е. М. Тяжельников, В. Ф. Шауро, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари О. У. Салимов, Тожикистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Г. Б. Бобосодиқова, СССР Фанлар академиясининг президенти А. П. Александров, таниқли олимлар, маданият ва санъат арбоблари президиумга чиқадилар.

Инсоният тарихи, деди тантанали мажлисни очган СССР Фанлар академиясининг вице-президенти академик П. Н. Федосеев, бир асрдан иккинчи аср сари дунёга гениал мутафаккирларни эҳсон этиб турадики, улар ўз даври фани ва маданиятининг ҳамма ютуқларини сингдириб олишдан ташқари билим доирасини анчагина кенгайтирадилар. Ўрта аср Шарқининг буюк мутафаккирлари ва олимларидан бири Абу Али ибн Сино айни шундай киши бўлганди. Унинг жаҳон фани ва маданиятига қўшган ҳиссаси ғоятда ноёбдир. У файласуф ва медик, математик ва астроном, ботаник ва геолог, тилшунос, шоир ва музикашунос эди. Ибн Синонинг қудратли, ҳақиқатда энциклопедик даҳоси намоён бўлган бошқа соҳалар ҳам бор эди.

Ибн Сино 980 йилда Бухоро яқинидаги Афшона қишлоғида туғилди. Унинг болалиги ва ёшлиги Бухорода ўтди. Бухоро ўрта аср даврида Ўрта Осиёда энг катта илмий ва маданий марказлардан бири бўлган эди. У билимга эрта берилди ва ўзининг эътироф этишича, 18 ёшга кирганида замонасининг қарийб ҳамма илмларини эгаллаб олган эди. Унинг ниҳоятда самарали фаолияти ана шу пайтдан бошланган эди. Мажбурий сарсон-саргардонликларга ва доимий муҳтожликларга қарамай, унинг фаолияти бутун умри бўйи давом этди ва замондошларини лол қилиб, қойил қолдирди.

Тақдир олимни бир шаҳардан иккинчи шаҳарга кўчириб турди, у турли ҳукмдорларнинг саройларида, жумладан Хамадон ва Исфахонда мураккаб синовларга бардош беришига тўғри келди. У ҳеч қачон, ҳар қандай шароитларда ҳам илмий изланишлардан воз кечмади ва ўзи борган ҳамма жойда билим зиёсини таратди.

Ибн Синонинг буюк олим, ўз замондоши Беруний билан мулоқотда бўлганлиги унинг камол топишида ғоят катта аҳамиятга эга бўлди. Ибн Сино аввалига Беруний билан хат ёзишиб турди, сўнгра эса Хоразмда учрашди. Жуда кўп ёзишмаларида, Беруний билан ижодий мунозараларида Ибн Сино ўзининг фалсафий ҳамда табиий илмий қарашлари ва билимларини чуқурлаштирди.

Ибн Сино ўз даврининг илмий маълумотларини умумлаштириб, антик дунё, қадимий ва ўрта аср Шарқи фалсафий тафаккурининг ютуқларини танқидий мушоҳада этиб, ўз ўтмишдошларининг стихияли-материалистик ва табиий илмий йўналишларини анча кучайтирди. Ибн Сино уларнинг фалсафий қарашларини жамлаб ва шарҳлабгина қолмай, шу билан бирга кўпдан-кўп новаторлик ғояларини илгари сурди ва асослаб берди, ана шу ғоялар оламнинг яратилиши, унинг тузилиши проблемаларини, янги билимларни ҳосил қилиш йўлларини янгича ёритиб берди.

Ибн Сино мантиқ ва билиш назарияси масалалари хусусида кўпгина теран ва сермазмун ғояларни баён этган. У ақл-идрокнинг астойдил ҳимоячиси бўлиб майдонга чиқди, принцип жиҳатидан инсон била оладиган барча ҳодисалар ва жараёнларни оқилона фаҳмлаб олиш зарурлигини таъкидлади.

Ибн Сино яратган ўзига хос фалсафий қарашлар системаси — ўрта аср даврида Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари учунгина эмас, шу билан бирга Европа учун ҳам назарий тафаккур тараққиётининг чўққиси бўлди.

Ибн Сино, деди сўнгра П. Н. Федосеев, медицина фани тараққиёти тарихида ғоят катта ўрин эгаллади ва у ҳақли равишда истеъдодли ҳаким ҳисобланарди. Шарқ ва Ғарбнинг ўрта аср манбаларида унинг номи Гален ва Гиппократ номлари қаторида эслатиб ўтилиши бежиз эмас. Унинг медицинага доир бош асари — «Тиб қонунлари» Ибн Синога жаҳон миқёсида чинакам шуҳрат келтирди. Бу асарда кўпгина халқларнинг медицина соҳасида эришган ютуқлари умумлаштирилган эди. Европа «Тиб қонунлари» билан XII асрдаёқ, яъни у лотин тилига таржима қилинганидан кейин танишганди. Ана шу фундаментал асар беш юз

(Давоми иккинчи бетда).

XXVI

ЗАРБДОР ВАХТА БАЙРОҚДОРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИНИНГ 62 МИНГ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ИЛҒОРИ, 65 КОРХОНАСИ, 266 ЦЕХИ КОЛЛЕКТИВЛАРИ БЕШ ЙИЛЛИК ТОПШИРИҚНИ БАЖАРДИЛАР

Олмалиқ, Навоий, Чирчиқ, Муборак... Ўзбекистонда иқтисодий жиҳатдан истиқболли, ўрта ва кичик бундай шаҳарларда беш йиллик мобайнида саноат кенг ривож топди. Республика пойтахтининг индустрияси эса олға қараб янада дадил қадам ташлади. Тошкентда ана шу йиллар ичида «Сигнал» ишлаб чиқариш-техника бирлашмаси, енгил металл конструкциялар заводи, ошхона мебеллари, бадиий буюмлар фабрикалари, шунингдек, сут ва булка-кондитер комбинатлари қуриб ишга туширилди. Трактор, чинни, В. И. Ленин номли электрон техника, «Ташсельмаш»... каби заводлар техникавий жиҳатдан қайта қуроллантирилди. Шаҳар саноат ишлаб чиқариши беш йиллик мобайнида 42 процент ўсди. Бу, салмоқли юксалиш!

«Ташсельмаш» заводида ҳар бир ўн кунликда съездолди зарбдор вахтасининг ғолиблари бўлган цех коллективи шарафига байроқ кўтарилади. Бу, ўзига хос ажиб рамзий маънога эга. Социалистик мусобақа байроқдорлари! Бу — ишчи коллективининг меҳнат ва ижтимоий-сиёсий фаолиятига берилган юксак баҳо ва Сифат белгиси. Ўтган ўн кунликнинг якунлари — 1-10 сентябрь натижаларига кўра Қизил байроқни кўтариш шарафли ҳуқуқига алюмин қуйилмалари цехи коллективи муяссар бўлди. Байроқ остида цехнинг энг яхши ишчилари, ана шу кунлар ичида икки беш йиллик топшириғи: бажарган опловкачи Акром Қурбонов ва металл қирқувчи Тамара Бурякова туришибди. Заводнинг Қизил бурчагида РКП (б) IX съезди (қишлоқ хўжалиги машинасозларининг бу галги зарбдор ишчи ўн кунлиги ана шу съездга бағишланган эди) ҳақида суҳбат ва кўргазмалар уюштирилди. Бу съезд В. И. Ленин ҳисобот докладига биноан ГОЭЛРО планига асос солинган хўжалик программаси қабул қилди.

Мана янги ўн кунлик ҳам бошланди. Электр цехидаги мусобақада Қизил байроқни кўтариш ҳуқуқи учун курашувчилар ҳаракатига слесарь Собир Қурбонов, темирчилик-пресслаш цехида прессларда металл қирқувчи Владимир Биков, механика-йиғув цехида пайвандловчи Антонина Поташкина, пахта териш машиналарини йиғиш конвейерида йиғувчилар бригадасининг бошлиғи Виктор Глухов бошчилик қилмоқдалар. Ким ғолиб чиқади?

— Бизда ғалаба учун ҳамма интилади, — дейди Собир Қурбонов. — Бизга доимо мана шундай меҳнат беллашуви керакки, унда одамлар худди юлдуз сингари ўз маҳоратлари билан бир-бирлари олдида ярқираб турсинлар.

Ишчининг бу сўзларига шуни илова қилиш мумкинки, бизга ғолибларнинг ҳаётимиз ва курашимизнинг асл мазмуни — мағрур даъват: «Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!» ёзуви битилган тўқ қизил, алвонранг барқут байроқлари ҳам ҳар доим керак. Қизил байроқ дастаси меҳнат кишиси қўлига унинг зарбдор иши учун мукофот сифатида топширилсагина чинакам байроққа айланади. Шундагина унинг алвон ранглари остида ишлаб чиқариш илғорлари, меҳнат бригадалари ва коллективлари тўпланади.

«Ташсельмаш»да кейинги йилларда ҳар йили кичик сериядаги минглаб комбайнлар ишлаб чиқарадиган цех фойдаланишга топширилди. Инженерлик хизмати ходимлари учун тўққиз қаватли корпус барпо қилинди. Заводдаги энг ажойиб тажриба — корхонанинг техникавий жиҳатдан қайта қуроллантирилганлигидир. Йиғув цехида аппаратлар, тозалагичлар ва рамаларни йиғадиган янги конвейер, механика цехида транспорт конвейери ишга туширилди, бўяш, қуритиш комплекслари модернизация қилинди. 1132 ишчини бирлаштирган 96 бригада конкурсли ва оширилган смена топшириқларини адо этишдан иборат нормаланган системада ишлашга ўтди. Натижада меҳнат унумдорлиги 21 процент ортди, ўртача маош эса 16 процент кўпайди.

Шуниси ҳам диққатга сазоворки, заводда сарфланадиган маблағлардан фойдаланишнинг янги, иқтисодий жиҳатдан асосланган нормативлари жорий қилинди. Нормативларни ишлаб чиқишда товар-материалларнинг жорий, страховые ва гарантияланган запаслари ҳисобга олинди. Тугалланмаган ишлаб чиқаришлар структураси такомиллаштирилди, шу вақтгача бир миллион сўмликка яқин бўлган дебитор қарзлар деб аталувчи қарзлар анча қисқарди.

Қийинчиликлар ҳам бор, албатта. Масалан, заводга комбайнлар учун тракторлар бир маромда етказиб берилмаяпти. Бу эса ишлаб чиқаришнинг зарбдор маромига путур етказяпти. Лекин «Ташсельмаш» заводининг аҳил коллективи ана шундай вазиятда ҳам съездолди мусобақасидаги меҳнат беллашувида олдинги сафларда боришга ҳаракат қилмоқда. Ҳадемай машинасозлар пахта териш машиналари ва уларга эҳтиёт қисмлар тайёрлаб бериш юзасидан беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажарадилар. Пландан ташқари 30 миллион сўмлик (халқ истеъмоли буюмларини ҳам қўшиб ҳисоблаганда) маҳсулот тайёрлаб беради.

Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартияси 50 йиллиги номли тикувчилик бирлашмасидамиз. Бирлашманинг асосий корхонасида «Понония» линияли намлик-иссиқлик усулида маҳсулотларга ишлов берадиган цех ва газламага такрор ишлов берувчи участкалар, иккита янги тикув линияси ишга туширилди. Беш қаватли маиший корпус фойдаланишга топширилди. Корпус алоҳида ўтиш йўллари билан барча цехларни бирлаштиради. Бунда умумий, парҳез таомли ошхоналар, чойхона ва бошқа хизмат бўлимлари мавжуд.

Цехларда ҳам анча янгиликлар бўлди. Қарийб ҳамма цехларда, 3-цехда эса меҳнатга ҳақ тўлашнинг прогрессив системаси тўла жорий этилди. Унинг моҳияти шундан иборатки, бригада аъзоларига уларнинг қўшган конкрет ҳиссаси, ташаббускорлиги ва маҳоратига қараб ҳақ тўланади. Бу ўзига хос бригада пудрати усули ишчи кучига бўлган эҳтиёжни 7 процент қисқартирди.

Бирлашма бош директори Герман Аделов мен билан суҳбатда қуйидаги рақамларни келтирди: тўққизинчи беш йилликда бирлашма 180 миллион сўмлик маҳсулот берган эди. **Ҳозирги беш йилликнинг ўтган давридаёқ 280 миллион сўмлик маҳсулот тайёрланди. Бу — беш йилликда ишлаб чиқаришнинг умумий ўсиши планда белгиланган 125 ўрнига 155 процентни ташкил этади.**

— Шуниси қувончлики, — таъкидлайди директор, — Тошкент марказий универсал магазини билан тўғридан-тўғри алоқа боғлаганимиз туфайли кейинги ярим йилда у ерда корхонамизда тайёрланган эркаклар костюмининг биронтаси ҳам сотилмай қолиб кетмади.

Бирлашма мавқеини таъминлаётган бир қанча омиллар бор. Жумладан, булардан бири сифатни бошқаришнинг комплекс системаси жорий қилинганлигидир. Назорат аппарати махсус группага бирлаштирилган. Технология ва энергетика ускуналари ремонти ишлаб чиқариш цехларидан ажратиб олинди ҳамда ихтисослаштирилди. Ёш ишчиларга касб ўргатувчи инструкторлар кадрлар бўлимига бўйсундирилди. Эндиликда асосий ишлаб чиқариш цехларининг бошлиқлари ва технологлар ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, ишчиларнинг касб маҳоратини ошириш масалалари билан кенг шуғулланадиган бўлиб қолдилар.

Еттинчи цехнинг илғор тўқувчи мотористкаси Алла Максимовна Кимга қизи Валентина шогирд бўлиб ишга келди. Эндиликда оиланинг барча аъзолари меҳнат беллашувида иштирок этмоқдалар: она икки беш йилликдан ортиқроқ шахсий топшириғини бажарди, қизи эса 1984 йил ҳисобига ишламоқда. Бичиқчилик цехининг ишчиси Полина Новосельцева ва Галина Закритнаялар икки беш йиллик марраларини эгаллаб қўйдилар. Тўқувчи-мотористка Райхон Турсунбоева, тайёрлов цехининг ишчиси Саноат Қурбонова ҳар сменада 1,5 норма иш бажармоқдалар. Ана шундай меҳнат зафарлари туфайли планга қўшимча маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. **Бирлашма коллективи беш йилликнинг якунловчи йилида пландан ташқари 2,3 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилган.**

...Марказий статистика бошқармаси шаҳар бўлими маълумотларига бўлган қизиқиш ортиб бормоқда. Бундай маълумот — съездолди мусобақасининг ўзига хос барометри бўлиб, шаҳар партия комитети, шаҳар ижроия комитети ходимлари, корхоналар директорлари иш столида доимо туради. Ҳамма ерда ҳам иш кўнгилдагидек боряпти деб бўлмайди. «Узбексельмаш», «Компрессор» заводлари ва бошқа корхоналар, қатор бинокорлик бўлинмалари беш йиллик учун белгиланган ишлаб чиқариш суръатларини ошириш кўрсаткичларини зўрға ўзлаштирмоқдалар. Шундай бўлса ҳам ғолибона рақамлар оз эмас. Фидокорона меҳнат туфайли юзага келган мана бу рақамларга эътибор берамиз:

121 корхона ишлаб чиқариш ҳажмини ошириш суръатлари бўйича сентябрь ойининг бошида 1980 йил охирига мўлжалланган даражага етди... 104 бригада ва 3720 ишлаб чиқариш илғори икки беш йиллик шахсий топшириқларини адо этди. Энг муҳим 11 та қурилишда ишлаётган бинокорлик коллективлари «Барвақт қурамиз — барвақт ўзлаштирамиз!» деган шиор остида ишламоқдалар.

Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг иш мароми юксак. «Сафимизда биронта ҳам қолоқ бўлмасин» (тошкентликлар мамлакатимизда биринчилардан бўлиб ана шу ватанпарварлик ташаббусига қўшилган эдилар) деган шиор, якунловчи йил ва умуман беш йилликнинг пировард натижаларида ўз ифодасини топиши учун кўп иш қилинмоқда. «Биронта ҳам қолоқ бўлмасин», — демак, ҳар бир корхона, ишчи коллективларининг барча аъзолари ўз беш йиллик планларини бажаришлари керак. Тошкент ишчилари шундай ишлашлари лозим ва шундай ишлайдилар ҳам.

Г. ДИМОВ,
«Известия»нинг ўз мухбири.
Тошкент.

Суратда: (чапдан ўнгга) — Ш. Шарипова, Т. Маматова ва М. Қўчқорова Андижондан Тошкент тўқимачилик комбинатига иш ўрганганн келишган. Тошкент тўқимачилик комбинатининг 2-йигирув-тўқув фабрикаси энг яхши ишчиси Каромат Ёқубоева уларга тўқимачилик сирларини қунт билан ўргатмоқда. К. Ёқубоева учун ўтган йил ажойиб хотира қолдирди. У тигиз иш зонасида ишлашга кўчди. Эндиликда 36 станокда, нормада белгиланганидан икки ҳисса кўп станокда ишламоқда. Ҳозир у шахсий беш йиллик топшириғини адо этиб қўйди. Ҳозир К. Ёқубоеванинг меҳнат календарида 1981 йил март ойи.

А. Усмонов ва Р. Шамсутдинов фотоси, (ТАСС).

(«Известия», 17 сентябрь).

ИНСОНПАРВАР ОЛИМ ХОТИРАСИ

(Боши биринчи бетда).

йил мобайнида ўрта аср Европаси, Яқин ва Ўрта Шарқ мамлакатлари медикларининг қўлидан тушмайдиган китоб бўлиб келди. Уни синчиклаб ўргандилар, шарҳладилар ва кенг оммалаштирдилар. Шуни айтиш кифояки, китоб нашр этиш ихтиро қилинганида «Тиб қонунлари» биринчилардан бўлиб чоп этилди, шундан кейинги йилларда эса у 30 мартадан кўпроқ босиб чиқарилди ва медицина билимларининг чинакам энциклопедияси бўлиб қолди. «Ал-Қонун» билан бир қаторда медицинага доир бошқа асарлар ҳам Ибн Синога мансубдир. Олимнинг кўпгина амалий насиҳатлари ва доришуносликка доир рецептлари бизнинг кунларимизда ҳам қадрқимматини йўқотгани йўқ.

Улуғ олим ва мутафаккир халқлар хотирасида доно мураббий, оқил ҳукмдор сифатида ҳам қолган. У ўзининг илмий машғулотларида ҳақиқатни излабгина қолмади — бу ҳақиқатни одамларнинг бахт-саодати йўлида қўлланиш унинг учун муҳим эди.

Ибн Сино кишиларга астойдил равнақ тилаб, инсон бахтга муносиб ва бу бахтга ўз фаолияти жараёнида эришиши мумкин, деб ҳисоблаб, ўз асарларида жамиятнинг давлат тузилишига кўп эътибор берди, кишилар фақат яхши ва тўғри бошқариладиган жамиятдагина бахтиёр яшашлари мумкин, деб ҳақли равишда ҳисоблади.

Ибн Синонинг катта ҳаётий муаммоларни тилга олувчи поэтик ижодиёти дунёда кенг машҳур бўлди. Ибн Синонинг бадиий ва фалсафий қиссалари Шарқ ва Европа халқларининг адабиётини ривожлантиришда сезиларли из қолдирди. Оригинал ҳикматли сўзлар — тўртликлар, фалсафий фикрни лўнда ва эркин ифода этган рубоийлар айни Ибн Синонинг ижодида шу қадар катта аҳамият касб этди, деса бўлади. Тарихчиларнинг тасвирлашича машҳур Умар Хайём Ибн Синонинг адабий меросига зўр эҳтиром билан қараган. Дантенинг «Илоҳий комедия»сида ва Европа адабиётининг бошқа баъзи асарларида Ибн Сино бадиий фалсафий қиссаларининг руҳини ва бевосита ёки билвосита таъсирини пайқаш мумкин.

Ибн Синонинг 1000 йиллик юбилейи ҳақли равишда мамлакатимизнинг ижтимоий, илмий ва маданий ҳаётида ҳамда кўпгина чет мамлакатларда муҳим воқеа бўлди. ЮНЕСКО Бош конференциясининг атоқли олим юбилейи муносабати билан қабул қилган қарорида айтилишича, Ибн Сино жаҳон фани ривожига жуда катта ҳисса қўшди.

Коммунистик партия Ленин васиятлари руҳида тарбиялаган совет кишилари ўтган асрларнинг илғор маънавий меросини синчиклаб ўрганиб, қадрламоқдалар, ижтимоий фикр, фан ва маданият соҳасидаги унутилмас воқеаларни, тарихий саналарни зўр маroқ ва ҳурмат билан нишонламоқдалар, деб таъкидлади П. Н. Федосеев.

Кейинги ўн йил мобайнида биз халқларимизнинг кўпгина атоқли фарзандлари шонли юбилей саналарини нишонладик. Яқиндагина гениал рус мутафаккирлари ва ёзувчилари Николай Гаврилович Чернишевский ҳамда Лев Николаевич Толстой номлари билан боғланган юбилей тантаналари бўлиб ўтди. Шу билан бирга анча олис замонларда яшаган арбобларнинг хизматларини ҳам унутмаймиз. Ҳозирги Қозоғистон территориясидаги Фороб қишлоғида улуғ олим ал-Форобийнинг 1100 йиллиги шу ўн йилликнинг бошларида тантанали равишда нишонланган эди. Хоразмлик машҳур аллома Ал-Берунийнинг 1000 йиллиги муносабати билан тантаналар бўлиб ўтди. Шу йил кўкламида атоқли арман файласуфи енгилмас Давиднинг 1500 йиллиги нишонланди. Мана, энди биз жаҳон миқёсидаги улуғ мутафаккир ва олим — Ибн Синонинг 1000 йиллик юбилейи шарафига юбилей тантаналарини ўтказаяпмиз.

Ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигини нишонлаш юзасидан унинг миннатдор юртдошлари Бухоро ва Душанбада кўркам ҳайкаллар ўрнатишди. Ўрта Осиё халқларининг социализм йўлидаги улуғ ғалабалари ўтган ўн аср мобайнида унинг тарихидаги энг юксак ижоди бўлди. Ўрта Осиё республикаларида миллий давлат қурилиши, экономика ва маданият юксак даражада равнақ топди, илмий потенциал вужудга келтирилди ва муваффақиятли ривожлантирилмоқда. Ўрта Осиё меҳнаткашлари мамлакатимиздаги барча халқларнинг қардошлик оиласида, ижодий ҳамкорлигида ўрта асрчиликдан ҳозирги замон тараққиёти чўққиларига кўтарилдилар, коммунизм қураётган ривожланган социалистик жамият юксаклигига эришдилар.

Мажлисда ЮНЕСКО Бош директори А. М'боу сўзга чиқди. Ибн Сино ўз ижодиёти ва асарларининг аҳамияти туфайли бутун инсониятга мансубдир, деди у. Шу улуғ мутафаккир мужассамлаштирган шиорга ҳозир ЮНЕСКО ҳам амал қилмоқда. Бу шиорнинг маъноси шуки, маданиятлар тинчлик ва дўстликда, ўзаро маънавий бойиш вазиятида яшаган тақдирдагина истиқболи порлоқ бўлади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг президенти О. С. Содиқов, Тожикистон ССР Фанлар академиясининг президенти М. С. Осимов, СССР Медицина фанлари академиясининг президенти Н. М. Блохин алломанинг жаҳон фани, илғор ижтимоий-фалсафий тафаккури ривожига ўтказган зўр таъсири тўғрисида, Ибн Синонинг медицина соҳасидаги хизматлари ҳақида гапирдилар.

1000 йил ўтгандан кейин ҳам инсоният Ибн Синонинг турли-туман фанлар соҳасида қолдирган мероси теранлигига офарин айтмоқда, деди О. С. Содиқов. Юбилейга тайёргарлик давомида совет олимлари катта иш қилдилар. Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг бир гуруҳ етакчи мутахассислари Ибн Синонинг «Тиб қонунлари» асарини рус ва ўзбек тилларида олти жилддан қилиб янгидан нашрга тайёрладилар. Ўзбекистонда улуғ олим меросига бағишланган олтита илмий-назарий конференция бўлиб ўтди.

Ибн Сино туғилган Афшона қишлоғининг қиёфаси юбилей арафаси кунларида тубдан ўзгарди. Бу ерда колхозчилар учун ёруғ, кенг уйлар, ҳашаматли маданият саройи, Ибн Сино музейи қурилди. Бухоро областининг Пешку райони Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонига биноан Абу Али ибн Сино райони деб аталадиган бўлди. Бухорода ёдгорлик музейи барпо этилади, олим номидаги маданият саройи очилади.

Биз алломанинг 1000 йиллигини нишонлар эканмиз, унинг беҳисоб зўр инсонпарварлиги учун, у ўзининг бутун ҳаётини битта мақсадга — инсон бахт-саодатига бағишлаганлиги учун чуқур миннатдорчилик ва ҳурмат бажо этамиз. Ибн Синонинг ижодий меросини чуқур ўзлаштириш йўлида ўз кучғайратларини бирлаштириш ва кўпайтириш — бутун дунё олимларининг бурчидир. Бу — Ўрта Осиёнинг улуғ фарзандига миннатдор инсоният қўядиган энг яхши ёдгорлик бўлади.

Абу Али ибн Сино таҳликали ҳаёти ва баҳодирона меҳнатини юксак инсонпарварлик идеалларига: одамлар иноқликда, тинчлик ва дўстликда яшашлари учун уларни яхшироқ, инсонийроқ, бахтиёрроқ қилиш мақсадига бўйсундирди, деди ўз нутқида М. С. Осимов. Ибн Синонинг фикрича инсоният жамиятида ақл-идрок ва адолат ҳукмронлик қилмоғи лозим. Одамлар ўзларини маънавий жиҳатдан такомиллаштиришга, ҳалол меҳнат қилиб яшашга, бир-бирларига меҳрибон бўлишга, иллатни биргаликда тугатишга интилишлари керак. У одамларнинг меҳнатсеварлик, ўзаро ёрдамлашиш, олиҳиммат, ҳалол, саҳий, одил бўлиш сингари фазилатларини юксак қадрлади, ёлғончиликни, лаганбардорликни, ҳасадгўйликни, очкўзликни аёвсиз қоралади.

Одамлар ўз табиатига кўра гўзалликка ва уйғунликка мойил бўлишларига Ибн Синонинг ишончи комил эди. Мутафаккирнинг бу ғоялари ўша замонда жуда илғор фикр ҳисобланарди. Тўхтовсиз давом этиб турган ўзаро феодал можаролари ва урушлари шароитида ана шундай инсонпарварлик ғояларини тарғиб қилиш ҳақиқий жасорат бўлди.

Тантанали мажлис тугагач, катта байрам концерти қўйиб берилди.

(ТАСС).

ПЛАНЕТАМИЗДА

БМТ БОШ АССАМБЛЕЯСИНИНГ XXXV СЕССИЯСИДА

АКТУАЛ ПРОБЛЕМАЛАР

Кескинликни юмшатишни мустаҳкамлаш, дунёнинг турли регионларида кескинлик даражасини пасайтириш, қуролланиш пойгасини жиловлаш, халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлаш проблемалари БМТ Бош Ассамблеясининг Нью-Йоркда очилган XXXV сессияси диққат марказида бўлади, унинг кун тартибига 125 масала киритилган.

Аввалги сессиянинг раиси Салим А. Салим (Танзания) энг мўътабар халқаро анжуманни очиб, ўтган давр мобайнида дунёда халқаро кескинлик хатарли равишда кучайиб, кескинликни юмшатишни қўпорадиган ишончсизлик муҳитини вужудга келтирганини қайд этди. Нотиқнинг таъкидлашича, Яқин Шарқ, Жануби-Шарқий Осиё, Корея сингари танг жойлардаги йирик сиёсий проблемаларни ҳал этиш йўлларини қидирганда ҳамкорлик муддаосини намоён этиш айниқса зарур. Бирлашган Миллатлар, деди у, энг муҳим масалаларда муросасозликка бормасликлари керак. Жанубий Африка Республикасидаги ғайри инсоний апартеид режими сиёсати, Жанубий Африка ирқчиларининг Намибияни қонунга хилоф равишда оккупация қилиб турганликлари, фаластинлик араб халқининг ўз тақдирини ўзи белгилашга бўлган дахлсиз ҳуқуқлари хусусида муросасозлик бўлиши мумкин эмас.

Р. Фон Вехмар (ГФР) Бош Ассамблеянинг янги раиси қилиб сайланди. У ўз нутқида жаҳон халқлари келажак авлодларни уруш кулфатларидан омон асрашга қаттиқ аҳд қилганликларини таъкидлади. Биз хавфсизлик ва қуролсизланиш ишини олға силжитиш учун қатъий чоралар кўришимиздан умидворман, — деди у. Бу ўринда гап СҚЧ-2 шартномасини қўллаб-қувватлаш тўғрисидаги билдирилган илгариги фикрни тасдиқлаш ҳақида, шунингдек қуролланиш пойгасини тўхтатиш борасида янги куч-ғайратлар сарфлаш ҳақида бормоқда. Нотиқ Ассамблея кескинликни юмшатиш сиёсатига ўз ҳиссасини қўшади, деб умид билдирди.

Ассамблеянинг биринчи мажлисида Британиянинг Кариб денгизидаги собиқ мустамлакаси — Сент-Винсент ва Гренадин БМТ аъзолигига қабул қилинди. Болгария вакили миллатлар халқаро ҳамжамиятининг янги, 154-аъзосини Европадаги социалистик мамлакатлар группаси номидан табриклаб, бу воқеани мустамлака мамлакатлар ва халқларга мустақиллик бериш тўғрисида йигирма йил муқаддам СССРнинг ташаббуси билан қабул этилган тарихий декларацияни амалга оширишдаги яна бир қадам, деб таърифлади.

Ассамблеянинг еттита бош комитети раислари сайланди. Бу комитетларда ялпи мажлислар билан бирга сессия кун тартибининг турли масалалари муҳокама қилинади.

ҲАМКОРЛИК НАМУНАСИ

Яқинда Совет Иттифоқи ва Германия Федератив Республикаси жамоатчилиги СССР билан ГФР ўртасида шартнома имзоланган куннинг ўн йиллигини нишонлади. 1970 йилнинг августида имзоланган бу шартнома Совет Иттифоқи билан ГФР ўртасидаги муносабатлардагина эмас, балки Европа қитъасидаги вазиятга ҳам ижобий таъсир кўрсатди.

Ўртоқ Л. И. Брежнев Вилли Брандтга йўллаган мактубида таъкидлаб ўтганидек, ўтган ўн йил Совет Иттифоқи билан ГФР 1970 йилда бошлаган ҳамкорликнинг самарадорлигини исботлади. Бу шартнома ҳар иккала мамлакат ўртасида иқтисодий, илмий-техникавий ва маданий соҳаларда ҳамкорликнинг ривожланишига имконият яратди.

Бу олижаноб ишга ҳар иккала мамлакатнинг жамоат ташкилотлари, жумладан «СССР—ГФР» жамияти, «ГФР—СССР» жамиятлари федерацияси, «ГФР—СССР» регионал жамиятлари катта ҳисса қўшмоқда. Бу жамиятлар СССР ва ГФР халқлари ўртасида ўзаро ишонч ва ҳамкорликни ривожлантиришни ўз олдиларига асосий мақсад қилиб қўйганлар. Уларнинг фаолияти ҳар йили ўзаро тузиладиган маданий ҳамкорлик плани асосида амалга оширилмоқда.

«СССР—ГФР» жамияти, Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар республика жамияти совет

И. ТЎХТАХЎЖАЕВА,

Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти президиумининг раиси

жамоатчилигини ГФР халқи ҳаёти ва маданияти билан, мамлакатдаги сиёсий вазият билан кенгроқ таништиришга ҳаракат қилмоқда. Шу мақсадда мамлакатимизда фильмлар намойиш этилмоқда. Лекция ва суҳбатлар ўтказилмоқда, ГФРдан келган бадиий коллективларнинг чиқишлари уюштирилмоқда, икки томонлама учрашувлар, баҳслар, турли-туман кўргазмалар ташкил этилмоқда. Яқинда Тошкентда ўтказилган «ГФР фотосуратларда» комплекс кўргазмаси бунга мисол бўла олади. Бу кўргазма кўпдан бери «ГФР—СССР» жамиятлари федерацияси билан яқин алоқада бўлиб келаётган Чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамиятида ўтказилди. Ана шундай кўргазмалар Боку, Ереван, Тбилиси, Киевда ҳам бўлиб ўтган эди.

Кўргазмани ташкил этиш учун Тошкентга «ГФР—СССР» жамиятлари федерацияси президиумининг аъзоси жаноб Норкус бир гуруҳ техник ходимлар билан биргаликда келди. Улар республикамизда бўлган пайтларида Тошкент ва Самарқандни айландилар. Бу шаҳарларнинг диққатга сазовор жойлари ва янги қурилишларини бориб кўрдилар, музейларда бўлдилар, республика меҳнаткашлари оилалари билан танишдилар.

Кўргазманинг Ўзбекистон пойтахтида ўтказилиши кенг жамоатчиликнинг диққатини жалб этди. Чунки у мамлакатларимиз ҳамкорлигининг самарали ривожланишини кўрсатувчи навбатдаги ёрқин далил эди. Кўргазмани Ўзбекистон дўстлик жамиятининг коллектив аъзолари бўлган заводлар, фабрикалар, илмий ва маданий-маориф муассасалари, ўқув юртлари, ижодий союзларнинг вакиллари келиб кўришди. Кўргазма давом этаётган кунларда республикамиз пойтахти жамоатчилиги мамлакатларимиз ўртасида сўнгги ўн йил ичида сиёсий алоқаларнинг ривожланиши, ГФРнинг ўтмиш архитектураси ва ҳозирги шаҳар қурилиши, спорти, автомобилсозлиги, мамлакат турли районларида яшовчи аҳолининг миллий анъаналари ва урф-одатлари билан танишдилар. Кўргазмаға қўйилган фотосуратлар Ўзбекистон Дўстлик жамияти билан алоқа қилиб турган «ГФР—СССР» жамиятининг Гамбург, Бремен, Кил, Дордмунд ва бошқа шаҳарларидаги регионал жамиятларининг фаолияти ҳақида ҳикоя қилади. Кўргазмада кенг намойиш этилган немис рассомларининг бадиий плакатлари, шунингдек бадиий асарлар томошабинларда катта қизиқиш уйғотди.

Турли-туман викторина ва конкурслар айниқса қизиқарли ўтди. «ГФР ҳақида нима биласиз?» ҳамда «Болалар — болалар учун чизади» конкурсларида пойтахтимиз музика мактаблари ва олий ўқув юртлари талабалари фаол иштирок этдилар. Ана шу конкурслар давомида унинг иштирокчилари ГФР тарихи ва маданиятидан яхши хабардор эканликларини намойиш қилишди. Ўзбек болаларининг фортепиано, скрипка, виолончель, най ва бошқа музика асбобларида немис композиторларининг асарларини ижро этиши ГФРлик меҳмонларни ҳаяжонга солди. Немис фольклор қўшиқларини ижро этган Тошкент консерваторияси студентларининг чиқишлари меҳмонларда айниқса катта таассурот қолдирди.

Кўргазмани келиб кўрган кўплаб кишилар мамлакатларимиз ўртасидаги ҳамкорлик ривожлана олади ва у тинчлик, Совет Иттифоқи ва Германия Федератив Республикаси халқлари манфаатлари йўлида бундан буён ҳам ривожланиши ва мустаҳкамланиши керак деган ишонч билан қайтдилар.

Кўргазманинг очилиш ва ёпилиш маросимларида республиканинг таниқли жамоат ва давлат арбоблари, олимлар ва журналистлар, чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти коллектив аъзоларининг вакиллари қатнашдилар. Кўргазма Тошкентнинг жамоат ва маданий ҳаётида катта воқеа бўлди ва иккала мамлакат ҳамкорлигига янги ҳисса бўлиб қўшилди.

ХАЛҚЛАРНИНГ ЖАҲОН ТИНЧЛИК ПАРЛАМЕНТИ АРАФАСИДА

17 сентябрь куни Москвада Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитети президиумининг кенгайтирилган мажлиси бўлиб ўтди. Мажлис халқларнинг Софияда чақирилаётган жаҳон тинчлик парламентига бағишланди. Мазкур жамоат анжуманида турли сиёсий партиялар ва оммавий ташкилотларнинг вакиллари, парламент аъзолари, таниқли фан ва маданият арбоблари, руҳонийлар иштирок этадилар.

Мажлисда Тинчликни ҳимоя қилиш Совет комитетининг раиси академик Е. К. Фёдоров доклад қилди.

Мажлис қатнашчилари парламентда қабул қилинадиган қарорлар уруш хавфига қарши жаҳон жамоатчилигининг куч-ғайратларини бундан буён ҳам сафарбар этиш учун қудратли омил бўлиб қолади, деб умид билдирдилар.

Мажлис иштирокчилари совет жамоатчилигининг анжуманга вакил бўлиб борадиган делегатларига Софиядаги анжуманнинг муваффақиятига, жаҳон ядро уруши хавфини тугатиш ва Ер юзида мустаҳкам тинчликни қарор топтириш ишида империализмга ва урушга қарши бўлган барча кучларнинг ҳамкорлигини ва ҳаракат бирлигини янада мустаҳкамлашга ҳар томонлама кўмаклашиш вазифасини юкладилар.

(ТАСС).

Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига

МАДАНИЯТИМИЗНИНГ СЎНМАС ЮЛДУЗИ

БУЮК ГУМАНИСТ

Воҳид ЗОҲИДОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги

ИНСОН даҳосининг мустасно қудратига қарангки, мана, минг йилдан бери Ибн Сино ўз замонида мавжуд бўлган барча фанларда эришган оламшумул кашфиётлари билан ҳамон дунёни ҳайратга солиб келмоқда. Шундай ҳайратда қолиб таъзим қилганлардан бири улуғ Алишер Навоий эди. У, узоқ мозийда яратилган ва кейинги фанларга пойдеворлардан бири вазифасини ўтаган илмнинг аҳамияти асло ўлчаб бўлмас даражада буюкдир деди, бу илмни ва олимларни жамиятдаги зулм ва зулматга, золим ва зўравонларга қарши қўйди. Навоий мазкур буюк инсонпарвар ва тараққийпарвар илм аҳлининг, илмнинг Шарқдан чиққан чўнг улуғ вакили, пешвози деб Ибн Синони тилга олди, кўкларга кўтарди ва ёзди:

Мушкили афлок бўлуб бежадал
Бу — Алийи фикрати оллида ҳал.
Жумла рақам қилкига марқум ўлуб,
Борча улум оллида маълум ўлуб.

...О, инсон! Буюк Низомий Сени мўъжиза деди, эъзозлади. Ҳазрат Навоий Сени бутун мавжудотнинг энг қимматлиси деди, ҳатто бутун оламнинг яратилишидан бош мақсад ҳам Сен эдинг, деди. Рафаэль ижодининг ҳам бош мавзуси Сен бўлдинг. Шекспир ҳам Сени коинот тожи деб эълон қилди. Сени деб ўзларини ўққа ва ўлимга нишон қилишди Пушкин ва Лермонтов, яна Сени деб ва Сен учун энг инсонпарвар янги бадиият тарихини ярата бошлади гениал Горький. Сени деб не-не улуғ олимлар қанчадан қанча азоб-уқубатларни бошдан кечирмади, қанчадан қанча тунларни бедор ўтказмади ва қанчадан-қанча аччиқ маломатларга дучор этилмади.

Сенга бўлган беқиёс муҳаббат бош бошқор бўлди энг гениал Инсон, энг мустасно инсонпарвар ва энг улуғ инқилобчи Ленинга! У, Сени деб ва Сен туфайли лаънати эски олам билан шиддатли олишди ва номингга, моҳиятингга мос янги олам бошлаб беришни ўз серқирра фаолиятининг асосий масаласи, ўз ҳаётининг бош маъноси деб билди, Сени деб ўз доно партиясини яратди. У партия эса «Ҳамма нарса инсон учун, инсоннинг бахт-саодати учун!» деган асосий шиорини ўз Программасига қонун қилиб ёзиб қўйди, ёзиб қўйдигина эмас, тарихда биринчи бўлиб амалга ошира бошлади.

Ўз ўлмас идеаллари ила, умумбашарий аҳамиятли ҳаётбахш илмий асарлари ва ажойиб бадиияти ила, авлодлар хотираларида афсонага айланиб кетган паҳлавонлардан — доҳий ижодкорлардан биридир Ибн Сино! Ахир, шу асрда, бизда пайдо бўлган жамият ўз моҳиятича шу улуғ инсонпарвар шахс орзу қилган, ақл ва адолат барқарор бўлган, ақл талаблари ҳамда адолат қоидалари ҳокимлик қила бошлаган ижтимоий воқеликдир!

Худди шундай! Ибн Сино минг йилдан бери инсоният, ақл ва адолат хизматидадир. Инсон манфаати ва саодати хизматидадир. Катта ҳақиқат, тараққиёт ва яратувчилик хизматидадир. Ғайри инсонийлик, жаҳолат ва ёвузлик билан олишувчилар қаторидадир.

Ҳа, ғоят оғир ва машаққатли замонда Ибн Сино инсонпарварлик байроғини баланд кўтарди, унинг гениал олимлик, ажойиб адиблик ва мазмундор жамоат арбоблик фаолиятининг асосида белгиловчи ғоя бўлиб шу инсонпарварлик ётади. Инсонга (унинг қайси миллатдан, қайси мамлакатдан эканлигидан қатъи назар!) муҳаббат ётади, инсонга жонкуярлик ва ғамхўрлик ётади. Шу нарса, шу фазилат унинг ижодда ва курашда кўрган кулфатлари асосида туради, мустабид ҳукмдорлар, бадкор амалдорлар ва жоҳил руҳонийлар таъқиби, таънаси ва зўравонликлари олдида асло тиз чўкмаслиги ва изчил бўлиши асосида туради...

ҲАҚИҚАТАН ҳам, мана унинг аввало тиббиётга оид беқиёс улкан илмини, айниқса, кўп жилдли «Тиб қонунлари»ни, яна бир неча жилдли монументал «Китоб аш-Шифо»сини, «Уржуза»сини, гигиена ҳақидаги асарини олинг. Табиий фанлар орасида, мутахассислар орасида энг инсонпарвари ҳақиқий ҳакимлик ва ҳакимлардир, дейдилар; энг қимматли зот ҳисобланган инсон соғлиғи ва ҳаёти энг бебаҳо бойликдир, дейдилар, бинобарин шуларга хизмат қилиш энг зарур ва энг олижаноб инсоний ишдир, муқаддас бурчдир, дейдилар. Зеро, ҳар бир одам яшаш учун дунёга келади, соғлом бўлиб, ўзи бахтли бўлиб, ўзгаларга ҳам бахтбахшлик қилиб яшаш учун дунёга келади, шунга зарур моддий ва маънавий бойликлар яратиш учун яшайди. Яна денг, Ибн Синонинг айтишича, «Соғлиқ шундай ҳолатки, ундан соғлом ишлар туғилади». Бинобарин, яхши ва унумли ижодий фаолиятда бўлиш албатта соғлиққа боғлиқ. Шундай соғлиқ муҳофизакори ва муборизи бўлди Ибн Сино! Шуниси ҳам борки, Ибн Сино касалликни табиий ҳодиса деб қаради ва шу билан касалликни даволаш мумкинлигини, зарурлигини айтди, буни реал илмий асосга қўйди ҳам. Бу, айниқса, феодализм даврида ҳар жиҳатдан ниҳоят даражада муҳим эди. Олим шу билан инсонга эркинлик ва фаоллик бахш этди. Ўз тақдирини ўзи ҳал қилишини ва шу учун ҳаракатда бўлиши зарурлигини уқтирди.

Ибн Синонинг энг асосий асарлари худди шуларга оиддир, шуларга бағишлангандир, шу тиббиётга ва инсонга хизмат қилишга қаратилган, минг йилдан бери шу энг инсонпарварлик вазифаларни ўтаб келмоқда.

Ибн Синонинг улуғворлиги аввало мана шунда!

Ҳа, гуманист ҳаким Ибн Сино ўзидан аввалги Шарқ тиббиёти, умуман фан ютуқларини, Гален, Гиппократ, Аристотель ва бошқа антик дунё олимларининг муваффақиятларини чуқур ўрганиб, танқидий фойдаланиб, ўзи бемисл бой тиббиёт илми хазинасини яратди, инсониятга берди ва асрлар мобайнида тиббиёт фани чўққиларида бўлиб келди, жаҳон миқёсида, барча мамлакатларда, миннатдор шифокорлар назарида, ўзига ўхшаш улуғлар сафида...

Хуллас, «Ёрдам беришнинг гўзаллиги шу ёрдамга муҳтож одамнинг фойда-тасалли топишидадир», «Инсондаги энг яхши хулқ-атвор —одамларнинг қайғу ва ҳасратига кўмакдош-шерик бўлишдир», деб асло тасодифий айтмаган эди Ибн Сино. Худди шу юксак гуманистик фикр ҳамда фазилат ҳаким Ибн Сино фаолиятининг асосини ташкил этади.

ФАЛСАФА, мантиқ, психология, социология соҳаларида ҳам у ўз улкан мактабини яратди, буни ўзининг «Китоб аш-Шифо», «Донишнома», «Китоб ул-Нажот», «Ишорат ва танбиҳот», «Ақлий илмлар тасннфи», этика тўғрисидаги ва бошқа кўплаб асарларида амалга оширди. Қарангки, унинг ғоят серқирра фаолиятининг бу иккинчи чўнг, муҳим соҳаси асосида ҳам аввало гуманизм ётади, инсон муаммоси, инсон тақдири ва бахти масаласи ётади.

Ҳақиқатан ҳам, файласуф Ибн Сино ўз эътибори марказига биринчи навбатда инсон моҳиятини очиш, шу ила алоқадор ҳолда бутун ҳилқат моҳиятини, маъносини очиш, зулматли феодал-клерикал шароитларда жуда бўғиб ташланган инсонни эмансипация қилиш, қадр-қимматини тиклаш, унда ҳурфикрлиликни таъмин этиш, уни тараққиётга олиб бориш, шу йўл билан умуман бечора халқни ҳамда аянчли мамлакатни ривожлантириш мақсадини қўяди, ўз дунёқарашидаги жиддий зиддиятлар ҳамда маҳдудликларга қарамай, албатта.

Ибн Сино, гарчи худо борлигига ҳеч шубҳа қилмаса-да, баъзан эманация назариясини, қандайдир мистик «дунёвий ақл» бордир деган фикрни тан олса-да, худони атрибутсиз деб талқин қилади ва кўпинча айтадики, модда (материя) ҳечдан яратилмаган, худо сингари азалий ва абадийдир. Моддий олам мустақилдир, ўзича, ўз қонуниятлари асосида ҳаракат қиладиган ва бир шаклдан бошқа шаклга, бир ҳолатдан бошқа ҳолатга ўтиб, ривожланиб турадигандир, йўқ бўлмайдигандир, инсон шу воқеликнинг меваси ва узвий қисмидир, инсон тақдири шу воқелик билан боғлиқдир. Бинобарин, у актив ва унумдор фаолиятли бўлмоғи лозим, яъни табиат билан бир бўлиб унинг сирларини билмоғи ва шундай қилиб табиат бойликларидан максимал фойдаланмоғи ва бахтиёр бўлмоғи лозим. Бунинг учун инсонда зарур имкониятлар мавжуд: у, табиатан, моҳиятча актив ва яратувчидир, унда ҳис аъзолари, ҳофиза, фикр қилиш, тадқиқ этиш, умумлаштириш, ақл ва бошқа қобилиятлар, воситалар бор, айниқса, ақл қудрати, роли бениҳоя зўр ва муҳим. Ҳамма гап мана шулардан истифода эта билишдадир. Демак, инсон тақдири бунда ҳам унинг ўз қўлидадир, ўзи ҳал этиш имкониятига эгадир уни. Шунга қараб иш тутмоғи вожибдир.

Кўп масалаларда Ибн Сино аксаран илғор, ижобий позицияда турди, одам вафотидан кейин индивидуал жон ҳам ўлиши, тирилмаслиги назарияси томонида бўлди ва инсон ҳаётини, тақдирини реал олам билан, ундаги реал ҳаёт билан қаттиқ боғлади, одамни ёмонликлар билан курашга чақирди ва фаровонлик ҳамда бахтиёрлик учун зарур бўлган эркинлик, фаоллик ҳамда ижодкорликка ундади.

Ибн Сино ўз даврида топталган инсонни, унинг таҳқирланган гўзал инсоний фазилатларини, эзгу ният ва интилишларини улуғлаб, ажойиб севги таълимотини ҳам ўртага ташлайди. Унинг айниқса, «Ишқ рисоласи»да ифодаланган бу таълимотича, инсон зотида, моҳиятида яхшиликка, эзгуликка ва гўзалликка муҳаббат билан қараш бор, муқаддас инсон номига иснод келтирадиган ёмонликларни, ярамас иллат, ҳаракат, муомала ва хулқ-атворларни нафратлаш хусусияти бор. Ибн Сино одам бахтини мана шу муҳаббатга ва нафратга қаттиқ риоя қилиш ва ҳар ишда, ҳар қадамда содиқ қолишда кўрди. Бу таълимот ҳам буюк гуманист Ибн Синонинг ўз кўримсиз даври билан тўқнашишга олиб келди ва кўп азоб чекишига сабаб бўлди.

Ибн Синоча, одамнинг қандай бўлишлиги уни ўраб олган социал муҳитгагина боғлиқ эмас, унинг яхши ва ёмон бўлиши оилага ҳам боғлиқдир, болалигидан бошланади. Шунинг учун Ибн Сино бола тарбиясига, болани энг яхши инсоний фазилатлар руҳида, эзгулик ва гўзалликка муҳаббат руҳида катта қилишга, музика, бадан тарбия, шеърият, ҳатто яхши, маъноли ном қўйишга ҳам катта эътибор ва аҳамият беради.

Ибн Сино айтадики, бола ёмон одам бўлиб туғилмайди, яхши моҳият билан дунёга келади, кейинлар эса, уни ўраб олган кўримсиз социал муҳит бузиши мумкин. Жумладан, ярамас давлат сиёсати, талаблари, шундай давлат бошида турганлар одамни ёмон йўлга солиб юборадилар. Улуғ социолог бундай муҳитни, шундай мустабид ҳокимият ва ҳокимларни танқид қилди, муҳитнинг асл инсоний моҳиятга мувофиқ бўлишини орзу қилди. Энг муҳими яна шундан иборатки, Ибн Сино одамларнинг ҳар жиҳатдан, ақлан, хулқан, жисмонан мукаммал ва гўзал бўлишларини, яъни билимли, жасур, камтарин, ижтимоий фойдали, бир-бирларига дўст, меҳрибон ҳамда ҳамкор бўлишларини орзу қилди, одамларнинг шундай бўлишлари имконияти уларнинг ўз моҳиятларида, туғма ҳолда мавжуд деди ва ҳамма гап илм, санъат ҳамда билимлар воситаси ила, оила ҳамда давлат, ҳокимлар томонидан эзгулик руҳида тарбия қилиш орқали шу имкониятларни юзага чиқаришдадир деди. У, масалан, дўстликка жуда юксак баҳо берди ва айтди: «Дўстлик инсоннинг шундай бир ҳолатидирки, бунда бошқаларга яхшилик қилади, инсон яхшиликни ўзи учунгина истамайди, балки уни бошқалар учун хоҳлайди...».

У инсоннинг ижобий моҳиятига, қудрати ва қобилиятига, баҳодирлик ва ижодкорлик имкониятлари, эзгулик ва гўзалликка интилиш имкониятлари ғоят катта эканлигига ишонди ва ўзи учун мезон бўлган қуйидаги жуда юксак ҳамда ҳайратланарли орзуга етиб келади:

«Юксалмоқ, фазо муҳитига чиқмоқ инсонга ғоят ярашади...» Фазокорлар даврида яшаётган бизлар учун буюк инсонпарвар шахснинг бу ўта гўзал нияти жуда тушунарлидир...

АЛЛОМА яратган маънавий оламнинг яна бир энг муҳим ва қимматли соҳаси ундаги бадиий ижоддир. Бунда ҳам у ўз даврининг илғор позициясида, юксаклигида турди. У ўзининг «Юсуф қиссаси», «Ҳайй ибн Яқзон», «Саломон ва Ибсол», «Тўр ва қушлар ҳақида рисола» номли машҳур қиссаларида ажойиб символик характерли ва мураккаб психологияли образлар яратади. Шеърларида гўзал ғоявийлик ва юксак бадиийлик, ажойиб образлилик ва жиддийлик, енгил юмор ва узиб олувчи киноя бор.

Маҳбубага бағишланган лирик шеърлари унинг юраги нақадар гўзал ва ҳиссиёти нақадар нозик эканлигидан далолат беради. У, севгили ёрни ажойиб тарзда ардоқлайди, назокатини жуда эъзозлайди, қадр-қимматини кўкларга кўтариб мадҳ этади:

Тўлғониб зулфинг магар
йил бўйи ларзон айлагай,
Билки, анбар нархини
бозорда арзон айлагай.
Гар юзингдан ёшуниб
қочса қулоқ ортига зулф,
Бўйлаким, чеҳранг нури
кундузни яксон айлагай.

...Ўрта Осиё халқларидан етишиб чиққан, асарлари аллақачонлар дунёнинг бир қанча тилларига таржима қилиниб, жаҳон маданиятининг тараққиётига улкан улуш қўшиб келаётган Форобий ва Беруний, Ибн Сино ва Улуғбеклар бошқа халқлардан чиққан улуғлар каби, бутун башариятнинг фахри ва фарзанди ҳисобланадилар. Улар ўзлари ёққан илм чироқлари ва ардоқлаган илғор ғоялари билан кўп миллатли совет халқига янги жамият яратишда актив кўмакдош бўлмоқдалар. Уларнинг юбилейлари инсон ақлининг ва эзгу орзуларининг гуманистик ва интернационалистик илмнинг, умумбашарий маданиятнинг тантанаси бўлмоқда, халқларни бир-бирига душман қилишга, илмни ўлим хизматига қўйишга, атом қудратини ажал ва вайроналик қуролига айлантириб, башарият бошига бало ёғдиришга уринаётган империалистик гуруҳларга қарши кураш тантанаси шаклида, шу курашга ёрдам берадиган тантана сифатида ўтди ва ўтмоқда.

Адабий меросидан намуналар

Соғ кишининг соғ-саломат, вақтини чоғ
Айламоқни истасанг гар, англа мутлоқ,
Маскан ўлсин сенга доим шундоқ диёр,
Бир диёрки, ҳаволари соф, беғубор.

* * *

Самум, Қуёшшуъл аси ва чўғ-аланга,
Қарши келса, зиён бўлур кўзгинангга.
Чаплашилган ажи-бужи хатга сира,
Боқа кўрма, майда хатдан кўзинг асра.

* * *

Овқат емоқни одат эт сен бир маҳал,
Бўлмай десанг, лайлу наҳорда ҳеч касал,
Энг кўп емак икки бордир сенга мезон,
Икки кунда уч бор емак ўрта миён.

* * *

Ҳазм истасанг, шошмай егил, е майдалаб,
Муддатни чўз, чайнаб егил кўп марталаб.
Оғир ўлса чайнамоқлик гар тиш билан,
Андин оғир ҳазми анинг ютиш билан.

* * *

Олдин суюқ, сўнгра қуюқ ишлат ҳар он,
Таъми чучук бўлса анга қўшгин нордон,
Қуруқликни ҳўлликка қўш, хуш қил, тузат,
Совуқликни иссиқликка чатиб, безат.

* * *

Ёз ҳавоси оз емоқни кўрур лозим,
Танла ғизо бўлса, қайда енгил ҳазм.
Ғализ этдан ўзингни тий, ўгир юзинг,
Гиё, кўкат, сутлар бўлсин ошу тузинг.

БУЮК АЛЛОМА СИЙМОСИ

Андижон давлат медицина институти олимларининг изланишлари самараси ўлароқ ўн асрдан кейин Абу Али ибн Сино қайта «туғилди», яъни дунёда биринчи марта унинг аниқ қиёфаси яратилди. Ана шу суратдаги бюст алломанинг кейинги пайтларда яратилган барча ҳайкал ва портретлари, унинг сиймоси акс эттирилган плакат, медаль ва ёдгорлик буюмлари учун андоза бўлди.

ҲАМИША ҚАДРЛИ

«Қонун»нинг биринчи жилдини билган кишига табобат илми усуллари ва соҳаларидан ҳеч бири яширин қолмайди. Зеро, агар Буқрот (Гиппократ) ва Жолинус (Гален) тирилиб келганларида эди, улар ҳам бу китоб («Тиб қонунлари») олдида, ҳеч шубҳасиз, сажда қилган бўлур эдилар.

Низомий Арузий САМАРҚАНДИЙ.

* * *

Абу Али қисқа муддат ичида табобат фанида тенг келадиганини топиб бўлмайдиган даражада бемисл олим бўлиб етишди. Ҳатто фозил табиблар ҳам унинг ҳузурига келиб, ундан табобатни ўқишадиган, тажрибаларидан ўрганишадиган бўлди.

ал-БАЙҲАҚИЙ.

* * *

Шайхнинг (Ибн Сино) ажойиб хислатларидан бири шу эдики, мен йигирма беш йил у киши билан бирга юриб, хизматида бўлиб, қўлига тушган бирорта ҳам янги китобни бошдан-оёқ ўқиб чиққанини кўрган эмасман. Аксинча, у китобнинг қийин жойлари ва мушкул масалаларинигина қарар, шулар ҳақида китоб муаллифи нима демоқчи бўлганига диққат қилиб, унинг илмдаги мартабаси ва масалаларни қай даражада тушунишини билиб оларди.

Абу Убайд ЖУЗЖОНИЙ.

* * *

Бу улкан тиббиёт мажмуаси инсон саломатлиги учун, шахснинг равнақи, яшаши учун курашдан иборат гуманистик ғояларни олға суради. Одамзоднинг ақлий ёдгорликлари орасида фахрли ўрин олган «Тиб қонунлари» инсониятнинг тарихий йўлини машъал каби ёритиб турибди.

В. ТЕРНОВСКИЙ.

* * *

Буюк ватандошимиз ижтимоий фикрлар хазинасига, жаҳон цивилизацияси тараққиётига бениҳоя катта ва мислсиз ҳисса қўшди... шу боис буюк энциклопедист олим, ақл ва тараққиёт курашчиси Ибн Сино хотираси совет кишилари ва бутун илғор инсоният учун ҳамиша қадрлидир.

П. ФЕДОСЕЕВ.

УЛУҒ ҲАКИМ ҲАҚИДА РИВОЯТЛАР

СЕЗГИРЛИК

Бир куни Бухоро амири Абу Али ибн Синонинг уйида суҳбатлашиб ўтириб, уни синаб кўрмоқчи бўлибди. У хизматчиларига Ибн Сино ўтирадиган курсининг тўрттала оёғи тагига танга қўйишни буюрибди. Хизматчилар унинг айтганини бажо келтиришибди. Ибн Сино уйга кириб ўз ўрнига ўтирибди-да, ҳайрон бўлиб, дам шипга, дам пастга қарайверибди. Шунда амир Абу Али ибн Синога қараб:

— Олимимиз нега бунча ҳайрон қоляптилар, сабабини билсак, — дебди.

— Ҳайронман, — дея жавоб қилибди Ибн Сино, — менинг ўрним сал юқорига кўтарилган, ё осмон сал пастроққа тушиб, ерга яқинлашгандек кўринади.

Амир бу гапни эшитиб, Ибн Синонинг сезгирлигига жуда қойил қолган экан.

СОМОН ЕГАН

Ибн Синодан хаста бир кишини бориб кўришни илтимос қилишибди. Буюк ҳаким вақти зиқ бўлгани учун олдинига касалнинг пешобини олиб келишни, шунга қараб унинг касалини белгилаб, кейин бориб кўришини айтибди.

Улар Ибн Синони бир синаб кўрмоқчи бўлиб, беморнинг пешоби ўрнига сигирникини олиб боришибди.

Ибн Сино идишни қўлига олиб:

— Ие, касалингиз сомон еб қўйибди-ку, айтинглар, сомондан кўра кўк ўт есин, тезда тузалади, — деб жавоб берибди.

Келганлар Ибн Синонинг бу гапидан қаттиқ изза бўлишибди.

ҲИКМАТЛАР

● Агар дўстлик савдога муносабатда бўлгандек эҳтиёж талабига қараб исталса, унга зарурат туғилмаган пайтда назарга илинмай тарк этилса, у қандай дўстлик бўлди энди!!

● Дўст ўз дўстини ёмон ҳодиса юз бергандан бошқа вақтда ҳеч зиёрат қилмаса, зарур бўлиб қолганда эслашдан бошқа вақт эсламаса шу ҳам дўстлик бўлдими энди!!

● Дўстлар ҳақиқатга кўрар кўз билан қарайдилар, кўнгилдан ифлослик ва шак-шубҳа зангини кетказадилар, чунки уларни холис дўстликдан бошқа ҳеч нарса бирлаштирмаган.

● Дўстлик инсоннинг шундай бир ҳолатидирки, бунда бошқа бировга яхшилик исталади, бунда инсон яхшиликни ўзи учун истамайди, балки уни бошқа биров учунгина истайди, холос. Шу ҳолатда кишида бошқага нисбатан яхшилик қилишга чақирувчи хусусият пайдо бўлади.

● Дўст бу яхши кўрувчидир. Дўст ўз дўстининг хурсандлигида ҳам, бахтсизлик кезларида ҳам қайғу ва шодлигига шерик бўлади.

● Модомики, менинг дўстим душманим билан ошнолик қилар экан, энди мен уни ҳеч дўст деб билмайман. Чиндан ҳам заҳар аралашган шакардан парҳез қилиш, илонга кўнган пашшадан эса қочиш керак бўлади.

● Агар ҳавода чанг ва ғубор бўлмаса эди, киши минг йил яшаган бўларди.

● Соғлиқни сақлашнинг асосий тадбири бадан тарбия бўлиб, кейин овқат ва ундан сўнг уйқу тадбиридир. Жисмоний машқлар билан доимо мўътадил шуғулланиб борган киши ҳеч қандай давога муҳтож бўлмайди.

● Дили бегидир киши чин дўст саналади.

Юбилей тантаналарига буюк ҳаким батани — кўҳна ва ҳамиша навқирон Бухорода ҳам катта тараддуд кўрилди. Жумладан, Бухоро зардўзлик фабрикаси ветерани, СССР Рассомлар союзи аъзоси Нўъмон Аминов Ибн Сино портретини яратди. Суратда: рассом ўз асарига сўнгги сайқал бермоқда.

Ш. Алимов фотоси. (ЎзТАГ).

УЛКАН ЗАМИНШУНОС

Илм-фаннинг турли соҳаларига Абу Али ибн Сино қўшган ҳисса бениҳоя салмоқлидир. У юзлаб китоблар ёзди, шифокорлик билан шуғулланди, тажриба, кузатув ва тадқиқотлар ўтказди, дори-дармонлар яратди, давлатни бошқариш ишлари билан ҳам банд бўлди, кўплаб шогирдлар етиштирди. Унинг 18 томли «Китоб аш-Шифо» асарининг табиёт ҳақидаги жилдининг бешинчи бўлими заминшуносликка доир бўлиб, рисола араб тилида 1023 йилда ёзилган ва «Алмаодин ва ал-асар ал-улвия» («Маъдан ва осмон жинслари») деб аталган. Рисола икки мақолани ўз ичига олади. Биринчи қисми геология ва минералогияга, иккинчиси метеорология ва астрономияга оид бўлса ҳам, унда геологияга алоқадор маълумотлар ҳам учрайди.

Ибн Сино ўзидан олдин яшаб ижод этган буюк олимлар Пифагор, Герадот, Аристотель, Страбон, Теофраст, Катта Плиний, Жобир, Ибн Ҳаён, ар-Розий, Форобийлар яратган илмий мерос билан батафсил танишди, табиат ва тафаккур тараққиёти «сир»ларини мустақил ўрганди, ўтмишдаги ижобий тадқиқотларни ўзи қўлга киритган илмий ютуқлар билан таққослади, заминшунослик борасида ҳам сермазмун хулосалар яратди. Рисоланинг биринчи мақоласи 6 та фаслни ўз ичига олган. Унда тоғлар ва уларнинг пайдо бўлиши, тоғларнинг фойдаси, сув ва булоқлар, зилзилалар, маъданлар, ернинг тузилиши ва ундаги ўзгаришлар ҳақида маълумот бор. Иккинчи мақоланинг ҳамма олти фаслида табиий офатлар — довул, кўчки, қурғоқчилик, тошқинлар қатори вулқон, зилзила, метеоритларнинг ҳам таърифи берилган.

Ибн Синогача яшаб ўтган мутафаккирлар ершунослик хусусида йўл-йўлакай фикр билдирганлар, кўпгина жумбоқларни ечишга уриниб кўрганлар, эришган ижобий натижалар билан қаноатланганлару, лекин мазкур соҳага атаб махсус асар ёзмаганлар.

Бу масалада Ибн Синонинг донишмандлик билан тутган ўрни шу бўлдики, у мазкур илм жабҳасига тегишли мустақил китоб яратди, ўз фикр ва мулоҳазаларига шакл ва сайқал берди.

Заминшунослик фанининг жабҳалари ўз йўналишларига қараб тўрт группага бўлинади. Ибн Сино бу группалардаги соҳалар хусусида ҳозирги фикрларга яқин хулосалар яратди. Тоғлар, вулқонлар, зилзила, дарё, конларнинг пайдо бўлишини ернинг ички ва ташқи кучлари билан боғлаганлиги таҳсинга сазовордир. Планетамизнинг сайёралар олами билан боғланганлиги хусусидаги унинг фикрлари ҳали туғилмаган космогония фанига қўшилган катта ҳисса бўлди.

Геологияга тегишли теран фикрларга у табиатнинг ҳодиса ва ҳосилаларини натурфилософия нуқтаи назаридан туриб ўрганиш орқали эга бўлди. Амалий геологик кузатувларни Хоразм, Бухоро, Ҳамадонда, Қуйи Амударё соҳилларида, Журжон, Табаристон, Ғилон ва бошқа жойларда олиб борган. Ўша даврдаги давлат хазиналарида сақланаётган қимматбаҳо металлар (олтин, кумуш) ва минералларни ўрганди.

Олим заминшуносликдаги тўғри мулоҳазалари билан бирга ноаниқ фикрларга ҳам йўл қўяди. Масалан, метеоритни чақмоқ билан боғлайди, лойларнинг тошга айланиш жараёнига қисқа вақт (миллион йиллар ўрнига 20—30 йил) белгилайди, зилзилага сабаб бўлувчи кучларни фақат Қуёш, Ой, фаслларнинг алмашинуви билан тушунтиришга уринади.

Олим ўз даврида маълум бўлган маъдан ҳосил қилувчи ва дори-дармон тайёрлашда фойдаланиладиган минераллардан тўрт юзтасини батафсил ўрганди. Уларнинг табиатда ҳосил бўлиши, физик, химик ва технологик хусусиятларига қараб тартибга солди ва якка таснифга киритди. Бу таснифнинг яратилиши минералогия фанида катта бурилиш бўлди.

Олимнинг минералогия борасида амалга оширган ишлари шарофати билан мазкур фаннинг янги шохобчалари пайдо бўлди. У медицина минералогияси, сунъий бирикмалар минералогияси, технологик минералогияга асос солди ва шу соҳаларда баракали меҳнат қилди.

Республикамиз кўпгина минерал хом ашёнинг улкан базасига айланишида юбилейи нишонланаётган буюк алломанинг ҳам улуши бор. Ўзбекистон маъданшунослари Ибн Сино хотирасини абадийлаштириш мақсадида табиатда камёб ҳисобланган янги минерални «Авиценнит» деб атадилар.

Қ. ҚОРАБОЕВ,
геология-минералогия фанлари кандидати.

Юбилей муносабати билан Абу Али ибн Синонинг жаҳон маданияти хазинасидан жой олган асарлари ва алломанинг ижоди ҳамда бой мероси ҳақида кўплаб китоблар чоп этилди. Суратда: юбилей нашрларидан намуналар.

ДАЛАДА САВДО ХИЗМАТИ

ҲАММА НАРСА ПАХТАКОРЛАР УЧУН

«71-72 ДДА» номерли машинадан тушган йигит Ленин номли совхоз бригадир-механизатори — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Тўлан Дадажоновнинг қайси пайкалда пахта тераётганини сўради-да, у томон шошилди. Механизаторларга тухум, иссиқ нон ва қатиқни тушлик пайтига етказиб боришга нима етсин?! Механизаторлар шунинг учун ҳам автолавкани кўрганда бир қувонишса, унинг келтирган нарсаларини кўриб яна бир қувонишади. Гаштли меҳнатдан сўнг муздаккина қатиқни ичиб, чанқоғини босишади-да, раҳмат айтишади. Қатиқдан яна олиб ўзларининг лоток бўйидаги қўлбола музхоналарида асраб ҳам қўйишади.

Кўчма савдо дўкони сотувчиларигина эмас, райондаги барча савдо ходимлари ҳам бугун «Ҳамма нарса пахтакорлар учун!» деган шиор остида ишлаяптилар. Уч автолавка, 2 гўшт дўкони, 3 нонвойхона, 15 сотувчисиз ларёклар, 4 универмаг, 20 дан зиёд магазин иш вақтини пахтакор-механизаторлар талабига қараб ўзгартирди. Савдо ходимларимиз товарлар ассортиментини кўпайтириш, кундалик эҳтиёж товарларининг узилишига йўл қўймаслик учун ҳар қачонгидан кўпроқ ғайрат қилаётирлар.

Инғим-терим қизиған сари илғорларни моддий рағбатлантиришга зўр берилаётир. Биз буни ҳисобга олиб, йиғим-терим пайтида маданий-маиший хизмат товарларини кўпайтиришга алоҳида эътибор берялмиз. Телевизор, радио, холодильник, кир ювиш машинаси сингари товарлар салмоғи анча оширилди. Дарвоқе, бу хил товарлар билан савдо қилиш бундан 4—5 йил илгаригига нисбатан 2,5—3 баробар ошди. Сўнгги тўрт йил ичида ўртача йиллик товар обороти планимизнинг 3,5 миллиондан 11,5 миллион сўмга кўпайгани фикримизнинг далилидир. Бунда савдо хизмати кўрсатиш тармоғи ва турининг ошгани катта роль ўйнаётир.

Биз савдо хизмати кўрсатадиган 11, 25, 27-совхозларнинг учаласида ҳам 8—10 ўринли универсал магазинлар қуриб ишга туширилди. Сотувчисиз ва кўчма савдо қилиш тармоқлари кўпайди. Шу сабабли беш йиллик планимиз муддатидан 4 ой илгари бажарилди. Биз КПСС XXVI съезди шарафига беш йиллик пландан ташқари чўлқуварларга 4 миллион сўмлик савдо хизмати кўрсатишга аҳд қилдик. Бунда 1980 йил пахта ҳосилини йиғиб-териб олиш мавсуми талабларини ҳам ҳисобга олганмиз. Сентябрь, октябрь ойлари учун товар обороти планлари илгаригидан анча ошириб белгиланган. Мазкур товарларни аҳоли учун қулай бўлган пайтда сотиш муҳим аҳамиятга эга. Шунинг учун магазинлар эрталаб соат 7 дан 10 гача, кечқурун соат 6 дан 10 гача ишлаётир. Автолавкалар учун ҳам алоҳида иш графиги тузилди. Шунга кўра, 3 автолавканинг ҳар бири биттадан совхозга бириктиб қўйилди.

Биз совхоз маъмурияти билан келишиб, пахтакорларни гўшт билан таъмин этишни ҳам ўз зиммамизга олдик. Бунинг учун бизда яхши имконият бор. Бўрдоқичилик базамизда 130 бош қорамол, 550 бош қўй, 20 минг бош парранда боқиляпти. Биз бўрдоқичиликни чўлда биринчилар қатори бошлаганмиз. 1976 йили бу соҳадаги тажрибамиз Иттифоқ бўйича ўтказилган кўргазмали семинарда оммалаштирилган эди. Биз ана шу шуҳратни сақлаб қолиш учун бўрдоқичиликка зўр берялмиз. Август ойи якуни учун бўрдоқичиларимиз область партия комитети ва область ижрокомининг кўчма Қизил байроғини қўлга киритишди.

Матлуботчиларимиз КПСС XXVI съезди шарафига ўнинчи беш йиллик якунловчи йилида қўриқ Жиззах областининг 350 минг тонналик хирмонига 80 минг тонналик «оқ олтин» билан улуш қўшиш учун курашаётган пахтакорларни ҳар томонлама қувватлашади.

А. ЭРГАШЕВ,
Дўстлик район матлубот жамияти правлениесининг раиси.

Фарғона области. Узбекистон районидаги Яйпан посёлкасида фойдаланишга топширилган янги поликлиникада медицина хизмати кўрсатиш бошлаб юборилди. Поликлиника уч қаватли бўлиб, 54 даволаш ва қўшимча хоналарга эга. Бу ерда кунига 500 нафар беморни қабул қилиши мумкин.

Суратда: янги поликлиника биносининг умумий кўриниши.

Ш. Алимов фотоси (ЎзТАГ).

«ТИЛЛА ШИППАК»

АЖАБ САВДОЛАР

Қарши шаҳрида уч фирибгар пайдо бўлибди, деган миш-мишлар тарқалиб қолди. Аслида, булар миш-миш эмас, рост гап эди. Бу уч фирибгар галантерея-тўқимачилик фабрикасида ишлаб, қисқа вақт ичида бутун бир корхонани остин-устун қилиб юборишди. Уларнинг орасида ўзи мусичадай беозор кўринганни билан мана-ман деган кишини сув ёқасига олиб бориб, суғормасдан қайтариб келадиган Самсон Григоряннинг қилмишлари, айниқса, ёқа ушлатади. У ёдгорлик цехига, бошлиқ бўлиб олгач, ўзининг асл башарасини кўрсатди. Режаларини амалга ошириш учун ўзи ёлғизлик қилишини билиб, ишни шерик ахтаришдан бошлади. Омбор мудири Эламон Соҳибов унинг кўнглидаги кишилардан эди. Бир-икки суҳбатдан кейиноқ ош-қатиқ бўлиб қолишди. Шу сабабли иккови ҳам гапни пардалаб ўтиришмади:

— Цехимиз хотин-қизлар учун ҳар хил тақинчоқлар, занжир ва соат учун тасмалар ишлаб чиқаради. Бундан бизга бир мири фойда йўқ, — Самсон Григорян очиғини айта қолди. — Сиз билан бизга даромад деган нарса ҳам керак. Шунинг учун бир ихтиро қилмоқчиман...

— Ихтиро? — Даромаднинг дарагини эшитиб Эламон Соҳибовнинг кўзи чақнаб кетди. — Қанақа ихтиро экан?

— Хотин-қизларнинг пляжда киядиган шиппагини ишлаб чиқарсак, дегандим. Аммо, қармоқ ташласам, юқори ташкилотдагилар илинишмади. Энди ҳамма умид фабрика директори Нарзулла Жўраев билан бош инженер Нишон Шодмоновдан. Икковимиз икки ёқдан ишлов берсак, йўқ дейишмас.

— Ишлов беришга берамиз-у, аммо шиппакнинг даромадга алоқаси бормикан?

— Эламон Соҳибов анойилардан эмас эди. У Григоряннинг ҳали айтиб улгурмаган мақсадини тушуниб олганди. Бироқ ҳисобли дўст айрилмас қабилида ана шундай саволни берган эди.

— Бу ёғидан кўнглинг хотиржам бўлсин, — С. Григорян бармоқ букиб санай кетди. — Хом ашё билан цехимизни сен таъминлайсан. Тайёр маҳсулотни ҳам омборхона қабул қилиб олади. Қабул пайтида тош-тарози қилиб ўтирмайсан. Хом ашёдан тежаймизу, ортиқча маҳсулотни эса енг ичида пуллайверамиз.

Шундай қилишди. Фабрика директори Нарзулла Жўраев ҳам, бош инженер Нишон Шодмонов ҳам иккови-нинг ишловига бардош беришолмади. Уларнинг «янги хил маҳсулотни ишлаб чиқаришни ўзлаштириш» ҳақидаги илтимосига республика Маҳаллий саноат министрлиги ҳам йўқ демади. Цех аёллар шиппагини дарҳол ишлаб чиқаришга киришди. Режанинг бир қисми амалга ошганидан кўнгли тўлган Самсон Григорян яна Эламон Соҳибовнинг ҳузурига югурди.

— Қарс икки қўлдан, ошна. Энди ишнинг буёғи сенга боғлиқ бўлиб қолди, — деди у оғзи қулоғига етиб. — Харидор топ, шиппакларни пуллаймиз.

Эламон Соҳибов дўпписини олиб қўйиб, магазинчи ошналарини бирма-бир хаёлидан ўтказа бошлади. Уларни тарозига солиб кўрди-да охири Чироқчи районидаги 1-магазин мудири Норхўжа Исомиддиновни танлади.

— Ишқилиб тили-забони қулфлоғлиқ йигитми? — С. Григорян ҳар эҳтимолга қарши сўраб қўйди.

— Ўзимга ишонгандай ишонаман унга, — Эламон Соҳибов дўстининг таърифини обдон келтирди. — Енг ичида иш бажаришга устаси фаранг. Ўзи яқинда район марказида 17 минг сўмга хашаматли уй-жой сотиб олди. Бу ёғини ўзинг тушуниб олавер...

Шундан кейин С. Григорян билан Э. Соҳибовнинг режалари тўла амалга оша бошлади. Галантерея-тўқимачилик фабрикасида хуфия ишлаб чиқарилган аёллар шиппаги қўлма-қўл ўтиб, Чироқчидаги 1-магазинда пештахтага қўйилди. Норхўжа Исомиддинов Соҳибов айтгандек игнанинг тешигидан ҳам ўтиб кетадиган уста савдо ходимларидан экан. Бу янги хил маҳсулотнинг Госстандарт рухсатисиз ишлаб чиқарилганлигини хаёлига ҳам келтирмади, нарх устига нарх қўйиб, қўли-қўлига тегмай пуллайверди. Оз вақт ичида 1600 дона шиппакни шу усулда сотиб юборишди.

Ип ингичка жойидан узиларкан. Эламон Соҳибов яқинда Чироқчи район матлубот жамиятига қарашли автомашинага 881 дона шиппакни юклаб Норхўжа Исомиддиновга узатаётганида қўлга тушди. Уч оғайни фирибгарнинг боши яна бир жойда бирикди...

Ҳозир Қарши шаҳрида ҳамма ажабланиб «Бунақа киши билмас ишлар ҳам бўларкан-а, наҳотки фабриканинг раҳбарлари оддий шиппакни ўз фойдаларига «тилла шиппак»ка айлантираётган кишиларнинг қилмишларидан бехабар бўлишса?» деб гапириб юришибди. Ростдан ҳам Қарши шаҳридаги галантерея-тўқимачилик фабрикаси директори Нарзулла Жўраев билан Чироқчи район матлубот жамияти правлениеси раиси Равшан Жўраев кўз ўнгларида бўлаётган ажабтовур воқеалардан хабарлари йўқмикан ёки туя кўрдингми, йўқ, қабилида иш тутаётганмиканлар?

С. ФАЙЗИЕВ,
М. КАРОМОВ.

ЎЛКАМИЗ НОЗ-НЕЪМАТЛАРИ

БОҒБОНЛАР МАРРАСИ

Серқуёш республикамизнинг бағри кенг боғларида мева, узум ғарқ пишди. Олтин куз тўкин дастурхони тилими тил ёрар қовундан тортиб, ғужумидан бол томган узум, сершира анжир, анору олмалар билан тўкин-сочин. Буларнинг бари саховатли деҳқонларимиз эрта баҳордан бошлаб қилган фидокорона меҳнатларининг мевасидир.

Оржоникидзе районидаги мева ва узум етиштиришга ихтисослаштирилган «Қибрай» совхози боғларида ҳам иш қизғин. Боғбон-соҳибкорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Улар куз неъматларини тезкорлик билан йиғиштириб олиб, шаҳарликлар дастурхонига етказиб беришяпти. Қибрай неъматлари Москва, Узоқ Шарқ ва Сибирга жўнатилмоқда. Қардош Монголия Халқ Республикаси меҳнаткашлари дастурхонини ҳам безаб турибди.

КПСС XXVI съезди шарафига социалистик мусобақани авж олдириб юборган совхоз соҳибкорлари бу йил эл дастурхонига 10 минг тонна мева ва узум етказиб бериш мажбуриятини олишган. Айни пайтда улар шаҳарликларга 1100 тонна сабзавот маҳсулотлари армуғон қилиш учун курашмоқдалар.

Совхозда ҳосилни ўз вақтида нест-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун зарбдор ойлик эълон қилинди. Далаларда кунига 2 мингга яқин (ёрдамчилар билан бирга) ишчи фидокорона меҳнат қиляпти. 15 тележка ва 5 та юк машинаси юксак унумларда ишлатилаётир. Натижада кунига 300 тонна узум узишга муваффақ бўлиняпти. Совхоз миришкорлари бу кўрсаткични 400 тоннага етказиш учун курашмоқдалар.

Узум узиш Нури Усеинов, Бекпўлат Тоштемиров раҳбарлик қилаётган бўлимларда айниқса уюшқоқлик билан давом эттириляпти. Ҳосилни йиғиштириб олиш мусобақасида Евгений Блих, Қиммат Аҳмедова, Турсун Толипов, Тожибой Холмуродов бошлиқ бригадалар аъзолари ғолиблик қилишмоқда.

— Совхозимиз боғбонлари бу йил 6500 тонна узум олиш иштиёқида меҳнат қилмоқдалар, — дейди совхоз директори Қаюм Холмирзаев. — Бу улкан маррани ҳосилдорликни ошириш ҳисобига эгаллаймиз. Ҳосил чакки эмас. Айниқса, баяншерей, рекастилья, саперави навли узумлар серҳосил бўлди. Ҳар гектаридан 20—22 тоннадан узум олиняпти. Шу туфайли хирмонимиз сербарака бўлаётир.

Хўжаликда мева етиштириш ҳам тобора ортиб боряпти. Боғбонлар эл дастурхонига 3500 тонна сарҳил мева етказиб бериш мажбуриятини олишган. Бу пландагидан 470 тонна кўпдир. Ҳозиргача 2600 тонна мева топширилди. Миришкорлар мева тайёрлаш планини узоғи билан бир ҳафта ичида бажариб, рапорт бериш учун барча имкониятларни ишга солмоқдалар. Ҳозир кунига 50 тонна олма ва бошқа мева терилаётир. Совхоз музхоналарига 600 тонна мева ва 60 тонна узум жамғарилди. Қиш ғамини еяётганлар яна 200 тонна мева ва 140 тонна узумни музхоналарга қўйишни мўлжаллашяпти.

Ю. ЗИЁДОВ,
Тошкент области.

СПОРТ

ЧИМ ХОККЕЙ:

САМАРҚАНДЛИК СПАРТАКЧИЛАР ОЛИЙ ЛИГАДА

Яшил майдон узра чавгон ўйнатиш республикамизда тобора оммавийлашиб бормоқда. Бугунги кунда завод, фабрикалар, олий ўқув юртлари, колхоз ва совхозларнинг чим хоккей командалари республика ва Иттифоқ миқёсидаги баҳсларда иштирок этмоқдалар. Чунончи, олий лигада Ўзбекистоннинг тўртта командаси астойдил курашмоқда. «Андижанка» қизлари, «Университет» студентлари, «Андижончи» йигитлари ҳамда Ленинскнинг «Старт» коллективи хоккейчилари ўз ўйинлари билан мухлисларни мамнун этмоқдалар.

Куни кеча яна бир хушхабар тарқалди. Биринчи лига вакили Самарқанднинг «Спартак» командаси хоккейчи йигитлари мамлакат чемпионати тугаши арафасида ғолибликни таъминладилар. Спартакчилар Ленинграднинг «Волна» (3:2, 3:2) хоккейчилари билан учрашувдан кейин чемпион номига сазовор бўлдилар. Чемпионат тугашигача командалар яна иккитадан учрашув ўтказадилар. Лекин 34 ўйиндан 49 очко жамғарган спартакчилар учун қолган ўйинларнинг дахли қолмади. Самарқандлик хоккейчилар 10 команда орасида муддатидан илгари биринчи ўринни эгаллаб, келаси йилдан олий лигачилар сафида ўйнаш ҳуқуқини қўлга киритдилар.

БЕЛЛАШУВЛАР, ТЎПЛАР, ОЧКОЛАР

● **ФУТБОЛ.** Европа кубоклари учун дастлабки учрашувлар ўтказилди. Кубок эгалари кубоги учун курашда Грециянинг «Кастория» футболчилари билан тбилисилик динамочилар (0:0) куч синашган бўлсалар, УЕФА кубоги учун баҳсда «Шахтер» ўйинчилари ГФРнинг «Эйнтрахт» (1:0) ҳамда киевлик динамочилар Болгариянинг «Левски—Спартак» (1:1) командалари учрашдилар.

● **ШАШКА.** Халқаро шашка бўйича эркаклар командалари ўртасида Ўзбекистон чемпионати бошланди. Икки тур ўйинларидан кейин С. Давидов, қўш очко билан олдинда бормоқда. В. Александров билан С. Гуляевлар 1,5 тадан очко тўплашди.

«Главташкентстрой»нинг бирлашган физкультура коллективи болалар ва ўсмирлар спорт мактаби талабалари хоккей мавсумига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Бу мактабда 12 группа мавжуд бўлиб, 180 нафар ёш хоккейчи шуғулланади. Ёш хоккейчилар келажакда республикамиз спорт шарафини ҳимоя қиладилар. Суратда: тренер Р. Камолиддинов ёш хоккейчилар орасида.

Г. Гадойбоев фотоси. (ЎзТАГ).

Редактор ўринбосари
Б. ЮСУПОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН
МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.35 — Гимнастика. 10.00 — Эдвин Друд сири. Телеспектакль, 3-серия. 11.25 — Куба ёшлиги. 12.20 ва 15.05 — Янгиликлар. 15.25 — Кинопрограмма. 16.05 — Рус тили. 16.35 — Ҳамма нарсани билишни истайман. 16.45 — Шахмат мактаби. 17.15 — Телеочерк. 17.35 — Ўсмирлар ижоди. 18.05 — Подмосковье учрашувлари. 18.35 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Илмий-оммабоп фильм. 19.55 — Эдвин Друд сири. Телеспектакль. 4-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Эрмитаж. 22.35 — Дунё воқеалари. 22.50 — Останкино студиясида ёшлар кечаси.

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

11.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув. 12.00 — Телефильм. 12.30 — М. Горький ва Ўзбекистон. 13.00 — Концерт. 13.40 — Тайга сири. Бадиий фильм. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Ёшлик. 19.00 — Футбол. «Пахтакор» — «Черноморец». Танаффусда — Ахборот. 20.50 — Ахборот. 21.10 — Хирмонингизга барака. 21.30 — Время. 22.05 — Абу Али ибн Сино туғилган куннинг 1000 йиллигига бағишланган Ўзбекистон жамоатчилигининг тантанали йиғилиши ва санъат усталарининг концерти.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — «Зармитан» геология-қидирув экспедицияси проходкачилар бригадасининг илғор тажрибаси. 20.45 — Реклама. 21.00 — Енғиндан эҳтиёт бўлинг. 21.30 — Телефильм. 22.00 — Йўлдаги курашлар. Бадиий фильм, 2-серия.

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Ўзбек классик куйлари. 9.30 — Шу куннинг қўшиқлари. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Социалистик мажбуриятлар қандай бажарилмоқда? 13.30 — Далада ишлаётганлар учун. 14.00 — Нознеъмат бунёдкорлари беш йиллик вахтасида. 18.30 — Партия сиёсий маорифи системасида янги ўқув йилининг бошланишига. 18.45 — Юность Узбекистана. 20.15 — Сўнгги ахборот. 20.40 — Футбол. «Пахтакор» — «Черноморец». 21.15 — Концерт. 22.30 — М. Қориев. «Ойдин кечалар». (инсценировка).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Узбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги

РЕСПУБЛИКА СИРТҚИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ТЕХНИКУМИ

1980—81 ўқув йили учун

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда ўқишга

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Агрономлар, зоотехниклар, техник-механиклар, техник-электриклар, автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва ремонт қилиш.

Техникумга ёшидан қатъий назар, тўлиқсиз ўрта ва тўлиқ ўрта маълумотли эркаклар ва аёллар қабул қилинади.

ЎҚИШ МУДДАТИ:

агрономия, зоотехника бўлимларида ўрта маълумотлилар учун 2 йил-у 6 ой, 8 синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар учун 4 йил-у 6 ой.

қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш бўлимида ўрта маълумотлилар учун 2 йил-у 11 ой, 8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар учун 4 йил-у 11 ой.

автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва ремонт қилиш бўлимида ўрта маълумотлилар учун 2 йил-у 10 ой, 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 4 йил-у 9 ой.

Техникумга кирувчилар ўз мутахассисликлари бўйича қуйидаги фанлардан имтиҳон топширадилар: 8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар: она тилидан (диктант), математикадан (оғзаки); ўрта маълумотга эга бўлганлар: агрономия, зоотехника бўлимига кирувчилар: она тили ва адабиётдан (иншо), химиядан (оғзаки); қишлоқ хўжалигини механизациялаштириш ва электрлаштириш ҳамда автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва ремонт қилиш бўлимларига кирувчилар: она тили ва адабиётдан (иншо), математикадан (оғзаки).

Агрономия, зоотехника, қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш ҳамда автомобилларга техника хизмати кўрсатиш ва ремонт қилиш бўлимларига ҳужжатлар 2 октябрдан 10 декабргача қабул қилинади.

Имтиҳонлар 10 ноябрдан 20 ноябргача ва 10 декабрдан 20 декабргача қабул қилинади.

Танланган мутахассислик бўйича аризалар директор номига ёзилади ва қуйидаги ҳужжатлар қўшиб топширилади: маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), соғлиғи ҳақида справка (286-форма), меҳнат дафтарчасидан тасдиқланган кўчирма, 4 та фотосурат (3х4 см), йўлланма (иш жойидан).

Эслатма: ўқиш даврида техникум ётоқхона билан таъминлайди.

Техникум адреси: 700128, Тошкент шаҳри-128, Собир Раҳимов райони, Парашютная кўчаси, 17-уй (10, 23, 27-трамвайларнинг «Алоқа политехникуми», 10-троллейбус, 48, 39-автобусларнинг «Известия», 2, 7-троллейбусларнинг «Собир Раҳимов» бекатлари).

РЕСПУБЛИКА КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ТЕЗ КУНДА

«ТЎЙ КУНИНИ АНИҚЛАШ КЕРАК»

НОМЛИ ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМНИ КИНОТЕАТРЛАР ЭКРАНЛАРИГА ЧИҚАРАДИ

Сценарий муаллифлари — Валерий ТУР, Павел ФИНН.

Постановкачи режиссёр — Степан ПУЧИНЯН.

Ролларда: Николай ПАСТУХОВ, Евгения СИМОНОВА, Борис ШЕРБАКОВ ва бошқалар қатнашадилар.

Фильм қаҳрамонлари — ота-бобосидан тортиб металлург бўлган Шитовлар оиласи. Катта ўғил Сергей ўз севган қизини уйга бошлаб келади. Анна ва Сергейга ўз ҳиссиётларини текширган мураккаб синовлардан ўтишга тўғри келади.

М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ КИНОСТУДИЯ МАҲСУЛОТИ.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IX да Кўрмайин босдим тиконни, 20/IX да Келинлар қўзғолони.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 19/IX да Она қизим, 20/IX да Тўйдан олдин томоша.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 19/IX да Можаро, 20/IX да Отасининг қизи.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «Кулги кечаси». «ИНТЕРЦИРК-80» иштирок этади (19.30).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

19 СЕНТЯБРДАН БОШЛАБ

ФАҚАТ ЎН КУН

«КУЛГИ КЕЧАСИ»

(2 бўлимда)

ПРОГРАММАДА: янги клоунадалар, репризлар, интермедиялар, миниатюралар, пародиялар.

Москва, Ленинград ва Одесса шаҳарларининг 13 та масхарабози қатнашади.

«ИНТЕРЦИРК-80» иштирок этади.

Билетлар сотилмоқда.

СССР Соғлиқни сақлаш министрлиги

ЎРТА ОСИЁ МЕДИЦИНА ПЕДИАТРИЯ ИНСТИТУТИ

вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра доцентлари: биринчи педиатрия факультетининг болалар юқумли касалликлари, КПСС тарихи;

кафедра катта ўқитувчиси: нормал физиология;

кафедра ассистентлари: 1-госпиталь педиатрияси, болалар юқумли касалликлари, биринчи педиатрия факультетининг факультет хирургияси (ярим ставка), иккинчи педиатрия факультетининг факультет хирургияси (1,5 ставка), иккинчи педиатрия факультетининг госпиталь хирургияси.

Конкурс муддати — 30 сентябргача.

Мурожаат учун адрес: 700140, Тошкент шаҳри. К-140, Чермет кўчаси, 103-уй.

С. Раҳимов район халқ маорифи бўлими, маориф ходимларининг район касаба союз ташкилоти ва М. Уйғур номидаги 22-ўрта мактаб коллективи шу мактабнинг тил ва адабиёт ўқитувчиси, педагогика фанлари кандидати И. Абдулласвга, ўқитувчилар Умида ва Муҳаббат Абдуллаеваларга онаси

Тўхта АБДУЛЛАЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қиладилар.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Редакция адреси. 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор— 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-06-83, 32-55-04, 33-44-55, 32-55-05, масъул секретарь — 33-79-14, 32-53-05, секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси —32-55-70, халқаро ҳаёт —32-54-14, саноат, транспорт ва капитал қурилиши— 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат —33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20; 32-54-18, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42; ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-05-27, Сурхондарё — 3-92-36, Хоразм — 5-51-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона —4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-60-50.

Р. 02225. Узбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Б. — 217. 7